

HKD REGISTRIRAN KAO UDRUGA

Među zakonima koji u širem smislu reguliraju knjižničnu djelatnost, donesen je u Hrvatskome državnom saboru dne 18.6.1997. Zakon o udrugama, a zatim i objavljen u Narodnim novinama br.70/1997.

Temeljem odredbi toga Zakona Hrvatsko je bibliotekarsko društvo trebalo izvršiti određene radnje (iskhoditi dozvolu za uporabu riječi *hrvatsko* u nazivu Društva, uskladiti Statut Društva s odredbama Zakona, odlučiti o promjeni naziva Društva), kako bi se u zakonskom roku do 15. 01. 1998. Ministarstvu uprave mogao predati zahtjev za upis u registar Udruga.

Za usklađivanje Statuta HBD-a s novim Zakonom formirana je radna grupa u sastavu: Višnja Bošnjak, Aleksandra Horvat, Dubravka Kunštek i Aleksandra Malnar. U radu grupe sudjelovala je i Dunja Gabriel.

S obzirom da je zadnji Statut HBD-a bio donesen 1992., u njemu je već bio sadržan znatan dio promjena koje su se posljednjih godina odrazile u struci. Čak je i samo Društvo već bilo konstituirano kao savez pojedinih knjižničarskih društava u Republici Hrvatskoj, a to je organizacijski oblik koji i Zakon predlaže. Zbog toga članovi radne skupine nisu išli na radikalne promjene Statuta, već su, dobro proučivši odredbe Zakona o udrugama, u Statut unijeli neke novosti kao što su npr. terminologija, zatim mogućnost da strana pravna osoba na principu reciprociteta bude član Udruge, istaknute su značajke

Udruge da je ona nezavisna, nevladina i neprofitna organizacija, te ako u svom poslovanju i ostvari neku dobit, ta se mora isključivo upotrijebiti za obavljanje i unapređenje djelatnosti Društva; zatim, u novome su Statutu čvršće formulirana prava i obveze osoba koje zastupaju Društvo; tajnik i blagajnik više ne podliježu reizboru, što je prvi korak u profesionalizaciji tih funkcija; prvi je puta spomenuta nagrada za mlade knjižničare "Eva Verona"; pojednostavljene su odredbe koje se tiču rada Stručnog odbora. Ukratko, svi su članovi radne grupe imali priliku iznijeti svoje prijedloge na Statut, što su oni i učinili i ja im ovom prilikom zahvaljujem na velikom poslu kojeg su obavili.

Prijedlog Statuta podijeljen je predsjednicima regionalnih društava na sjednici Glavnog odbora održanoj 11. 12. 1997., sa zamolbom da također dostave svoje primjedbe i prijedloge.

Na Izvanrednoj skupštini sazvanoj za 9.01.1998., od 14 delegacija regionalnih društava bilo je prisutno njih 13. Uz prihvaćanje primjedbi i prijedloga iznijetih na samoj Skupštini, delegacije su donijele sljedeće odluke:

1. mijenja se naziv Hrvatsko bibliotekarsko društvo u Hrvatsko knjižničarsko društvo (11 glasova za i 2 protiv)

2. jednoglasno je prihvaćen prijedlog Statuta.

Neka od knjižničarskih društava potpisala su odluku kojom postaju osnivači Hrvatskoga knjižničarskog društva na samoj Skupštini, dok su ostala svoje izjave poslala naknadno. Na taj se je način svih 14 Društava izjasnilo osnivačima Hrvatskoga knjižničarskoga društva kao Udruge. Odluku da smo kao takovi i registrirani, primili smo od Ministarstva uprave sa nadnevkom 7. travnja 1998.

D. Kunštek

U ovom broju:

HKD registriran kao udruga

Razgovarali smo:
Slavko Mihalić

Iz rada Društva

Popis članova HKDa

Iz regionalnih društava

Hrvatsko knjižnično vijeće

Vijesti iz EBLIDAE

Međunarodna zbivanja

Iz knjižnica

Mjesec hrvatske knjige '98

Statut HKDa

Mala škola Interneta (7)

Skupovi, stipendije,
predavanja

31. skupština HKDa

Novi naslovi

Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman odlikovao je 26. svibnja 1998. godine Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića za osobite zasluge u kulturi kolegice i kolege: Šimu Jurića, Anku Katić-Crnković, Nelu Načinović, mr. Sanju Pavlaković, mr. Ljiljanu Sabljak, mr. Dijanu Sabolović-Krajina, prof. dr. Aleksandra Stipčevića i mr. Danielu Živković.

Čestitamo.

RAZGOVARALI SMO

U ovom smo broju u rubrici *Razgovarali smo* planirali razgovorati s akademikom Slavkom Mihalićem, predsjednikom deveteročlanog Povjerenstva za nakladništvo i otkup knjiga. Zadaća je Povjerenstva savjetovati Ministarstvu kulture koje će naslove otkupiti za narodne knjižnice. Povjerenstvo čine tri književnika, dva nakladnika, umjetnik, političar, sveučilišni profesor i znanstvenik. Akademik Mihalić obećao je poslati odgovore na naša pitanja, ali nam je nakon dvotjednog čekanja, u telefonskom razgovoru rekao da će nam odgovoriti najesen, jer se situacija neprestano mijenja (!). Uputio nas je, također, na službenike u Ministarstvu kulture, koji bi navodno trebali biti nadležni za odgovore na naša pitanja. Objavljujemo, dakle, za naše čitaoce pitanja na koja nismo dobili odgovor.

1. *Na čelu ste Povjerenstva za nakladništvo i otkup knjiga koje predlaže Ministarstvu kulture naslove publikacija koje će se otkupiti za narodne knjižnice. U telefonskom ste mi razgovoru rekli da se radi o velikom broju naslova koji su već otkupljeni ili se kane otkupiti. Zna li možda već sada koliko će naslova biti otkupljeno ove godine i u kojem broju primjeraka? Otkupljuju li se naslovi za sve narodne knjižnice ili samo za neke?*
2. *Možete li reći kojim se kriterijima rukovodi Povjerenstvo pri odlučivanju o otkupu pojedinih naslova i kako je utvrdilo te kriterije? Kako članovi Povjerenstva usklađuju različita mišljenja?*
3. *Izbor građe za svaku je knjižnicu vrlo osjetljiv i visoko stručan posao, koji inače obavljaju školova-*

ni bibliotekari. Smatrate li da članovi Povjerenstva mogu jednako dobro obaviti taj posao? Kako komentirate činjenicu da među članovima Povjerenstva nema bibliotekara?

4. *Za knjižnice je važno da knjigu nabave odmah nakon što se pojavi u prodaji. Sada se teško odlučuju na kupnju jer imaju malo vlastitoga novca i ne žele ga potrošiti za kupnju naslova koji će ionako dobiti. Mislite li da je moguće bolje uskladiti rad Povjerenstva i knjižnica?*
5. *Koje je Vaše osobno mišljenje kao autora o porezu na dodanu vrijednost za knjige? Što mislite o prijedlogu Vijeća Europe iz 1996. godine da stopa poreza na knjigu bude 0%?*

A. Horvat

IZ RADA DRUŠTVA

Zaključci 5. sjednice Glavnoga odbora održane u Zagrebu 8. svibnja 1998.

1. Jednoglasno je prihvaćen dnevni red 5. sjednice Glavnoga odbora.
2. Jednoglasno su prihvaćeni zaključci 4. sjednice Glavnoga odbora.
3. Prihvaćen je izvještaj predsjednice HKD-a o radu Izvršnoga odbora.
4. Odlučeno je da HKD na 64. konferenciji IFLA-e u Amsterdamu (16-21.8.1998.) predstavljaju T. Aparac, A. Horvat, V. Kranjec-Čizmek, Lj. Sabljak i M. Willer kao članice radnih tijela IFLA-e, te M. Janeš-Žulj kao predstavnica regionalnog društva i D. Kunštek kao predsjednica HKD-a.
5. Prihvaćen je izvještaj o radu Hrvatskog knjižničnog vijeća.
6. Prihvaćen je prijedlog održavanja seminara na temu revizije i otpisa građe u organizaciji Knjižnica grada Zagreba. Ujedno bi se obavijestila javnost putem štampe o pravilima za reviziju i otpis građe kako bi se otklonili daljnji nesporednosti oko te teme.
7. Prihvaćen je izvještaj predsjednice Stručnog odbora HKD-a i zaključeno je da regionalna društva

informacije koje žele oglašiti na web stranici Društva dostave M. Willer. Zaključeno je da D. Gabriel u suradnji sa D. Stančin-Rošić pravovremeno pismeno obavještava regionalna društva o predavanjima koja se organiziraju u NSK-a kao obaveza izvještavanja o sudjelovanju na inozemnim skupovima.

8. Prihvaćeni su izvještaji glavnih urednica VBH-a, Društvenih izdanja i Novosti.
9. Ideja o izradi tematskih brojeva VBH-a posvećenih trenutno aktualnoj problematici, treba se razmotriti na idućem sastanku Stručnoga odbora.
10. T. Nebesny je iznijela prijedlog Uredničkog odbora Društvenih izdanja da se dva rukopisa sa savjetovanja koje je organiziralo Društvo uvrste u postojeći nakladnički niz. O načinu objavljivanja budućih materijala sa savjetovanja Urednički će odbor uputiti svoj pisani prijedlog Glavnom i Stručnom odboru.
11. Prihvaćen je izvještaj blagajnika HKD-a.
12. Prihvaćen je izvještaj D. Stančin-Rošić kao predsjednice Program-

skog odbora 31. Skupštine HKD-a u Zadru.

13. Odlučeno je da su članovi Organizacijskog odbora iz Zagreba za 31. skupštinu HKD-a u Zadru (7.-10. 10. 1998.) Maja Jokić (predsjednica), Dubravka Stančin-Rošić, Hela Čičko, Dunja Gabriel, Mate Šikić i Ivan Pehar. Članovi Organizacijskog odbora iz Zadra su Ivan Pehar (predsjednik), Josica Petrović, Davor Aras, Jadranka Delaš i Nela Nekić.
14. Prihvaćen je prijedlog Programskog odbora za proslavu 60-obljetnice osnivanja i 50-obljetnice neprekidnog djelovanja HKD-a o izmjeni termina održavanja proslave za proljeće 1999. Odlučeno je da D. Živković kao predsjednica odbora uputi dopis predsjednicima regionalnih društava sa zamolbom da pošalju kraći povijesni pregled o nastanku i radu svojih društava.
15. Prihvaćen je zaključak Odbora za pokretanje Hrvatskog kataloga knjiga na prodaju od 16.04.1998. da organizaciju izvedbene faze projekta preuzima Zajednica nakladnika i knjižara pri Gospodarskoj komori Zagreb.

16. Prihvaćen je izvještaj tajnice HKD-a o djelovanju komisije za dodjelu "Kukuljevićeve povelje" i komisije za dodjelu nagrade "Eva Verona".
17. Prihvaćeni su izvještaji predsjednika o radu regionalnih društava. Preporuka HKD-a je da regionalna društva upute knjižnice, koje imaju problema s tijelima lokalne uprave i isplatom finansijskih sredstava namijenjenih knjižnicama, da se za pomoć obrate direktno Ankici Janković u Ministarstvu kulture. Odlučeno je da se dopisom upozori kolege iz Međimurske županije da njihovu odluku o odvajanju od Knjižničarskog društva Varaždinske županije treba usvojiti Skupština HKD-a u Zadru i prihvatiti ih kao svoju 15. članicu.
18. Zaključeno je da se izradi amblem Društva i jedinstvene članske iskaznice za svih 15 članica HKD-a.
19. Odlučeno je da D. Gabriel uputi dopis predsjednicima regionalnih društava s podacima koje je potrebno navesti zbog izrade adresa članova HKD-a. Na taj način regionalna društva mogu prikupiti potrebne podatke i poslati ažurirani popis svojih članova.

D. Gabriel

■ U Maloj dvorani Gospodarske komore Zagreb održan je 16. travnja sastanak Odbora za pokretanje *Kataloga knjiga u prodaji*. Sastanak je vodila predsjednica HKD-a Dubravka Kunštek, a prisustvovao mu je i gospodin Ingo-Eric Schmidt-Braul, savjetnik Vijeća Europe. Gospodin I.-E. Schmidt-Braul je zajedno s Danielom Živković, voditeljicom Ureda za ISBN, autor prijedloga projekta *Hrvatski katalog knjiga u prodaji*. Gospodin Neven Antičević, predsjednik Zajednice nakladnika i knjižara, iznio je prijedlog realizacije projekta. Za izradu kataloga koristit će se postojeće knjižarske baze podataka (Moderna vremena, Zagreb i Knjižara Sveučilišne biblioteke u Rijeci) i baza podataka nakladnika "Sims", a stručnu će pomoć pružati Nacionalna i sveučilišna knjižnica. Podaci će se unositi u britanski program Bookdata. U raspravi koju je potaknulo izlaganje gospodina Antičevića, razgovaralo se najviše o tome je li potrebno raspisati javni natječaj i koja bi ustanova natječaj trebala raspisati. Na kraju je dogovoreno da se natječaj neće raspisivati, ali da će sadašnji sudionici projekta informirati sve članove Zajednice nakladnika i knjižara o projektu i omogućiti eventualno zainteresiranim kolegama da se pridruže projektu. Ministarstvo

znanosti i tehnologije pristalo je razmotriti projekt, a ako prijedlog dobije povoljnu ocjenu i financirati ga. Po riječima predstavnice Instituta Otvoreno društvo, gospođe Nataše Petrinjak, Institut već tri godine prati nastajanje projekta i također je zainteresiran za njegovu realizaciju.

Možemo se samo nadati da će *Hrvatski katalog knjiga u prodaji*, o kojemu se prvi put govorilo na Međunarodnom kolokviju *Knjiga, knjižnice, nakladnici i zakoni* u prosincu 1996. godine, nakon brojnih poticaja iz našega Društva i dugog oklijevanja nakladnika i knjižara, ipak biti realiziran.

A. Horvat

■ U Zagrebu je od 22. do 26. svibnja boravio dr. Franz Görner, predsjednik ABDOS-a (Arbeitsgemeinschaft der Bibliotheken und Dokumentationsstellen der Ost-, Ostmittel- und Südosteuropaforschung) i ravnatelj Državne knjižnice Pruskoga kulturnog naslijeđa u Berlinu. Svrha posjeta bila je upoznati se s mogućnostima koje Zagreb pruža za održavanje sljedeće međunarodne konferencije ABDOS-a. Dr. Görnera i Dubravku Kunštek, predsjednicu Društva, primio je ministar Božo Biškupić i odzvao se njihovoj molbi da Ministarstvo kulture bude pokrovitelj 28. međunarodne konferencije ABDOS-a, koja će se održati od 10. do 13. svibnja 1999. u Zagrebu.

Organizatori konferencije će biti ABDOS (Berlin), Südosteuropagesellschaft (München), Nacionalna i sveučilišna knjižnica (Zagreb) te Hrvatsko bibliotekarsko društvo. Radni jezici konferencije su njemački, engleski i ruski. Teme kojima će se predvidivo baviti skup: opći problemi bibliotečnih i informacijskih sustava u Hrvatskoj i ostalim tranzicijskim zemljama; pravni propisi; bibliografska i kataložna obrada; nacionalna politika prema knjizi; upravljanje bibliotekama u doba stalnih promjena; odnosi i suradnja s graničnim područjima knjižničarstva (INDOK, arhivi, muzeji). Predviđa se sudjelovanje stotinjak kolega.

D. Kunštek

■ Društvo slovačkih knjižničara organiziralo je 28. seminar INFOS '98

od 27. do 29. travnja 1998. u Staroj Lesnoj u Visokim Tatrama u hotelu Akademia. Naše Društvo se odazvalo njihovom pozivu nastavlajući tako našu suradnju. Putovanje do Stare Lesne traje više od pet sati autobusom od juga prema sjeveru, kroz krajeve koji su od nizinskih prelazili u živopisne i vrlo privlačne Visoke Tatire. Putem se uočavalo da i Republika Slovačka mijenja mnoge svoje relikte prošlosti, a Bratislava kao glavni grad postaje koloritan i čovjekovom življenju prifinjereniji i udobniji grad: s puno se pozornosti obnavlja stara jezgra grada koja sada postaje privlačnija.

Na otvorenju Seminara, kao predstavnica Hrvatskog bibliotekarskog društva pozdravila sam skup i uručila predsjedniku sekcije za informacijske znanosti Društva slovačkih knjižničara, ing. Alojzu Androviču knjige, dar NSK. Naglasila sam našu brigu za snabdijevanje knjižnica nacionalnih manjina građom na jezicima manjina i našim planom da ove godine u Hrvatskoj knjižnici i čitaonici u Našicama, počne djelovati i Središnja knjižnica Slovaka u Republici Hrvatskoj koju će financirati Vlada RH, a preko Ureda za nacionalne zajednice i manjine RH i na taj način pozvala knjižničare i izdavače Republike Slovačke da i oni recentnom građom pomognu početak rada ove knjižnice za Slovake.

Na Seminaru su još sudjelovali stručnjaci iz SAD, Austrije, Njemačke, Poljske i Slovenije. Na kraju obje večeri sudionici Seminara su se okupljali na primanjima koja su organizirali sponzori i tu su nastavljali razgovarati o informacijskom kaosu i redu kojeg knjižničari žele za sebe i svoje korisnike što prije.

Na seminaru je bilo 24 izlaganja i sudionici su na kraju mogli izreći svoj sud o njima tako da su popunili anketni listić s pitanjima: Koje izlaganje je bilo najbolje, a koje je bilo najbolje prezentirano, te koje vam se izlaganje na Seminaru nije sviđjelo i na kraju što vam se sviđjelo i što treba ponoviti?

Ja sam izdvojila neka izlaganja koja su meni bila i dobra i zanimljiva a i lijepo prezentirana. Ladislav Hohoš govorio je o *Krivudanjima informatičnim putevima – paradigmi informatiziranoga društva*, Elena Sakalova o *Funkciji knjižnica pri realizaciji informatičke politike države*, Dušan Katušćak o *Postmodernoj kao kon-*

U Zagrebu je 30. travnja 1998. preminula gospođa Jelka Mišić, dobitnica Kukuljevićeve povelje i predsjednica Društva bibliotekara Hrvatske od 1958. do 1963. godine. U Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci radila je od 1933., s kraćim prekidom, do umirovljenja 1970. godine. Posebno se bavila izradom nacionalne tekuće bibliografije i specijalnih bibliografija, problematikom skupnog kataloga i informacijske službe.

tekstu modeliranja narodnog knjižničko-informacijskog sustava, a Oleg Cvik o *Položaju Slovačkog centra znanstvenih i tehničkih informacija u informacijskom društvu*.

Ono što sam naučila jest da su se informatičari uz knjižničare složili u mnogim pitanjima koja treba rješavati u Republici Slovačkoj: o zakonodavstvu, standardizaciji, izdavaštvu, školovanju i edukaciji knjižničara i korisnika, a sve su to teme koje i nas zanimaju, pa sam se osjećala "kao kod kuće".

Nije rečeno kojim putem treba ići, niti kako dobiti informaciju kad imamo jezične barijere, nije moguće procijeniti nego samo naslutiti kôd koji će korisniku dati uz čitanje, sliku i glazbu i miris, pa će zato i sljedeće godine Slovačko društvo knjižničara pripremiti INFOS '99.

Lj. Radović

POPIS ČLANOVA HRVATSKOGA KNJIŽNIČARSKOGA DRUŠTVA

DRUŠTVO KNJIŽNIČARA BILOGORE, PODRAVINE I KALNIČKOG PRIGORJA
ZORKA RENIĆ, predsjednica
Narodna knjižnica "Petar Preradović"
Šetaliste dr. Ivše Lebovića 9
43000 Bjelovar

KNJIŽNIČARSKO DRUŠTVO DUBROVNIK
MARICA ŠAPRO-FICOVIĆ, predsjednica
Narodna knjižnica Dubrovnik

C. Zuzorić 7
20000 DUBROVNIK

DRUŠTVO KNJIŽNIČARA ISTRE
DAMJANA FRANČIĆ, predsjednica
Sveučilišna knjižnica u Puli
Matije Gupca 2
52100 PULA

DRUŠTVO KNJIŽNIČARA KARLOVAC
NADA PROFOZIĆ, predsjednica
Gradska knjižnica "I. G. Kovačić"
Ljudevita Šestića 1
47000 KARLOVAC

KNJIŽNIČARSKO DRUŠTVO KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE
SUZANA DEAK, predsjednica
Narodno sveučilište
Nova ulica 1
49240 DONJA STUBICA

DRUŠTVO KNJIŽNIČARA LIKE
DANICA SUBAŠIĆ, predsjednica
Gradska knjižnica i čitaonica
Dr. Ante Starčevića 29
53000 GOSPIĆ

KNJIŽNIČARSKO DRUŠTVO RIJEKA
JELENA ZELENKA, predsjednica
Sveučilišna knjižnica Rijeka
Dolac 1
51000 RIJEKA

KNJIŽNIČARSKO DRUŠTVO SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE
JASMINKA JAGAČIĆ, predsjednica
Narodna knjižnica i čitaonica
Rimska ulica bb
44000 SISAK

DRUŠTVO KNJIŽNIČARA SLAVONIJE I BARANJE
SILVA PAVLINIĆ, predsjednica
Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek
Europska avenija 24
31000 OSIJEK

DRUŠTVO KNJIŽNIČARA SLAVONSKI BROS
RUŽICA JUNAČKO, predsjednica
Gradska knjižnica
Trg Stjepana Miletića 12
35000 SLAVONSKI BROS

DRUŠTVO KNJIŽNIČARA SPLIT
MIRJANA PUHARIĆ, predsjednica
Klinička bolnica Split (Knjižnica)
Spinčićeva 1
21000 SPLIT

KNJIŽNIČARSKO DRUŠTVO ŽUPANIJE VARAŽDINSKE I ŽUPANIJE MEDIMUR-SKE
ŽELJAN ČEČ, predsjednik
Gradska knjižnica i čitaonica "Metel Ožegović"
Trg slobode 8A
42000 VARAŽDIN

DRUŠTVO KNJIŽNIČARA ZADAR
JOSICA PETROVIĆ, predsjednica
Gradska knjižnica Zadar
Poljana Šime Budinića 3
23000 ZADAR

ZAGREBAČKO KNJIŽNIČARSKO DRUŠTVO VIŠNJA BOŠNJAK, predsjednica
Knjižnice grada Zagreba
Starčevićev trg 6
10000 ZAGREB

IZ REGIONALNIH DRUŠTAVA

Donosimo sažete izvode izvještaja o radu pojedinih županijskih društava podnesene na sjednici Glavnoga odbora 8. svibnja 1998. godine u Zagrebu

Knjižničarsko društvo Dubrovnik održalo je u prosincu 1997. redovitu Godišnju skupštinu na kojoj su prihvaćene izmjene i dopune Statuta. Statut je uz prateću dokumentaciju predan županijskom Uredu za opću upravu u zakonskom roku, a postupak registracije još je u tijeku. Na Skupštini je odlučeno da se poveća članarina sa 30,00 na 50,00 kn te da se iduća Skupština na kojoj bi se imenovali delegati za 31. skupštinu HKD-a u Zadru održi u svibnju 1998. Predstavnici Društva sudjelovali su u Koprivnici u veljači 1998. na međunarodnom skupu "Mladi i čitanje u mul-

timedijskom okruženju", planiran je odlazak u Budimpeštu na međunarodni skup "Uloga knjižničarskih društava u 21. stoljeću" u svibnju 1998., a od Ministarstva kulture RH dobivena je novčana potpora za održavanje seminara "Narodne knjižnice u svjetlu primjene novih tehnologija" krajem 1998. u Dubrovniku.

Društvo knjižničara Istre također je obavilo sve potrebne radnje oko registracije Društva čiji postupak je još u tijeku. Izrađen je program rada Društva za 1998. godinu čije su financiranje od svih gradova Istre poduprlji samo Rovinj i Pula. Od ostalih aktivnosti Društva izdvajamo otvorenje Mornaričke knjižnice u Domu branitelja u Puli (ožujak 1998.), obilježavanje 100 godina Hrvatske čitaonice u Rovinjskom selu (travanj 1998.), obilježavanje 90 godina Hrvatske čitaonice u Lanišću (svibanj 1998.) i rad na izradi *Vodiča kroz knjižnice Istre* koji

će biti dostupan isključivo putem Interneta.

Društvo knjižničara Like upisano je u Registar udruga Ličko-senjske županije od 12. ožujka 1998. Istaknute su teškoće s tijelima lokalne uprave oko isplate financijskih sredstava namijenjenih knjižnicama kao i potreba za fakultetskim obrazovanjem knjižničarskih djelatnika u toj županiji.

Knjižničarsko društvo Rijeka početkom 1998. godine održalo je Izvanrednu skupštinu Društva na kojoj su prihvaćene izmjene Statuta i naziva Društva nakon čega je sva potrebna dokumentacija dostavljena Uredu za opću upravu pri Primorsko-goranskoj županiji. *Vidi dalje poseban, opširniji izvještaj.*

Knjižničarsko društvo Sisačko-moslavačke županije nakon održavanja Izvanredne skupštine u prosincu 1997. te usklađivanja Statuta sa Za-

konom o udrugama i promjene naziva Društva registrirano je u Registar udruga u veljači 1998. U travnju 1998. održana je redovna Skupština Društva na kojoj je Lj. Sabljak održala predavanje na temu "Rad s korisnicima u narodnim knjižnicama". Predstavnici Društva prisustvovali su obilježavanju 120 godina knjižnica u Sisku čijom prilikom je predstavljena knjiga Đ. Zorko "Povijest knjižnica i čitaonica u Sisku", proslavi 160 godina Knjižnice i čitaonice "Metel Ožegović" održane početkom godine u Varaždinu, međunarodnom savjetovanju "Mladi i čitanje u multimedijskom okruženju" održanom u Koprivnici (veljača 1998.) i svečanom otvorenju knjižnice u Jasenovcu (travanj 1998.).

Društvo knjižničara Slavonije i Baranje održalo je Izvanrednu skupštinu u siječnju 1998. na kojoj je usvojen novi Statut i izmjena naziva Društva. U veljači 1998. Društvo je upisano u Registar udruga. Na Pedagoškom fakultetu u Osijeku odobren je redoviti (četverogodišnji) studij bibliotekarstva koji će se vezati uz studij hrvatskog jezika i književnosti, a prvi upisi počinju od iduće školske godine 1998/99. Pojedini članovi Društva uključili su se u izradu novih knjižničkih standarda (za školske, narodne i visokoškolske knjižnice) i sudjelovali u stručnoj ek-skurziji u Italiji od 23. do 28. 4. 1998.

Društvo knjižničara SlavonSKI Brod nakon održavanja Izvanredne skupštine obavilo je sve potrebne radnje za upis u Registar udruga Brodsko-posavske županije. U siječnju 1998. počela je selidba Gradske knjižnice SlavonSKI Brod u obnovljeni ratom porušeni prostor. Svi djelatnici Gradske knjižnice članovi su Društva, te s puno truda nastoje osposobiti Knjižnicu za otvorenje predviđeno za 26. svibnja 1998.

Društvo knjižničara u Splitu održalo je Izvanrednu skupštinu u prosincu 1997. i nakon promjene Statuta i naziva Društva obavilo sve potrebne radnje za upis u Registar udruga. Užurbano se radi na pripremi *Vodiča kroz knjižnice Splitsko-dalmatinske županije*, a u ožujku 1998. predstavljen je 5. broj Glasnika Društva knjižničara u Splitu. U svibnju 1998. Društvo je organiziralo stručno putovanje u Maribor i Prag.

Na osnovi pismenih izvještaja sastavila
D. Gabriel

Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog Prigorja

U Virovitici je 7. svibnja 1998. održana 16. redovna i izborna godišnja skupština knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog Prigorja. Skupština je održana u prostoru Gradske knjižnice

i Gradskog muzeja u Virovitici, smještenih u dvorcu obitelji Pejačević. Na početku Skupštine minutom šutnje odana je počast preminulom ministru obrane RH gospodinu Gojku Šušku.

Skupština je prigoda kad se rezimiraju važniji događaji u radu društva u proteklom razdoblju. Prisjetili smo se da je društvo osnovano 15. ožujka 1977. godine kao Društvo bibliotekara zajednice općina Bjelovar, kasnije Regije Bjelovar, da bi 1996. promjenom Statuta društvo dobilo sadašnji naziv. Naše društvo i danas djeluje na istom području i obuhvaća Bjelovarsko-bilogorsku, Koprivničko-križevačku i djelomično Virovitičko-podravsku županiju (grad Virovitica). Društvo već dvadeset i jednu godinu djeluje s istim ciljem da okuplja knjižnične djelatnike u svim vrstama knjižnica i da unapređuje knjižničarsku struku na svom području. Društvo danas broji 103 redovnih, pridruženih i počasnih članova. Na ovoj smo skupštini primili pristupnice 12 novih članova. Od svog početka do danas Društvo potiče stručni i znanstveni rad svojih članova, zalaže se za bolji društveni status knjižničnih djelatnika, potiče osnivanje i suradnju svih vrsta knjižnica, potiče prikupljanje zavičajne građe i surađuje s drugim knjižničarskim društvima. Tijekom svog djelovanja Društvo je uvijek aktivno sudjelovalo u svim bitnim pitanjima knjižničarske struke, u donošenju zakonskih i podzakonskih propisa, izradi standarda i kompjuterizaciji. Društvo se bavilo i nakladničkom i publicističkom djelatnošću: izdavalo je glasilo *Svezak*, koje namjeravamo ponovno pokrenuti. Od početka rada društva planiralo se izdavanje vodiča kroz knjižnice, što smo realizirali tek prošle i ove godine, među prvima u Hrvatskoj. Društvo je izdalo tri vodiča: *Vodič kroz knjižnice Bjelovarsko-bilogorske županije*, *Vodič kroz knjižnice Koprivničko-križevačke županije* i *Vodič kroz knjižnice Virovitičko-podravске županije*. U prošlogodišnjem razdoblju članovi Društva aktivno su sudjelovali u radu stručnih skupova, savjetovanja, sekcija i komisija. Član Društva Marinko Iličić, ravnatelj Narodne knjižnice Bjelovar, primio je ove godine odličje *Red Danice hrvatske s likom Marka Marulića* kojim ga je Predsjednik Republike odlikovao za zasluge na području kulture.

Društvo knjižničara je prihvatilo svoj novi statut usklađen sa Zakonom o udrugama na izvanrednoj skupštini održanoj u siječnju 1998.

Na ovogodišnjoj su skupštini izabrani i novi dužnosnici u radnim tijelima Društva. Za predsjednicu je u idućem dvogodišnjem mandatu iza-

brana Zorka Renić iz Knjižnice "Petar Preradović" u Bjelovaru. U stručnom dijelu Skupštine psihologinja iz Zagreba dr. Dubravka Miljković i dr. Majda Rijavec održale su vrlo zanimljivo predavanje na temu "Kako povećati svoje samopouzdanje". Dr. Tatjana Aparac i Ilija Pejić predstavili su *Vodič kroz knjižnice Virovitičko-podravске županije*. Mr. Dijana Sabolović-Krajišna izvijestila je o radu Hrvatskoga čitateljskog društva u proteklom razdoblju. Skupština je protekla radno i svečano i završila u ugodnom druženju knjižničara iz školskih, narodnih i specijalnih knjižnica.

M. Janeš-Žulj

Knjižničarsko društvo Rijeka

U razdoblju između dviju skupština, od lipnja 1997. do lipnja 1998. Društvo je organiziralo sljedeće aktivnosti:

1. Tema skupštine Društva održane 20. lipnja 1997. bila je *Nove tehnologije u knjižnicama*. Problematika je razmatrana s dva aspekta: o temi *Preobrazba od tradicionalne knjižnice k virtualnoj, opći prikaz novih tehnologija u knjižnicama*, govorili su Fila Bekavac-Lokmer i Juraj Lokmer, a o temi *Primjena multimedija: Internet u knjižnicama - zašto i kako?*, predavale su Marija Šegota-Novak i Milka Šupraha-Perišić.
2. Od 9. do 12. listopada 1997. godine Društvo je organiziralo stručno putovanje u Budimpeštu. Cilj ek-skurzije bio je posjet Nacionalnoj biblioteci Széchényi na Budimu. Tu je pohranjeno cjelokupno pisano nacionalno blago Mađarske, a članovi našega Društva najviše pozornosti posvetili su odjelu glagoljice u kojem se čuva original Senjskog misala iz 1494. godine. Za vrijeme posjeta ovoj knjižnici upriličeno je i susret s predstavnicima Udruge bibliotekara Mađarske, koji je protekao u srdačnoj i prijateljskoj atmosferi. Izmijenjena su iskustva i razmišljanja, a dogovorena je i buduća suradnja. Uspješno je realiziran i posjet najvećoj i najljepšoj gradskoj knjižnici "Szabó Ervin" u Pešti. Između posjeta dvjema najzanimljivijim i najatraktivnijim knjižnicama Budimpešte, slijedilo je panoramsko razgledavanje grada s Bedema ribara, obilazak Crkve sv. Matije, posjet Nacionalnoj galeriji, obilazak Dvorca Hunjadijevaca, Trga heroja, Umjetničke galerije i brojnih drugih spomenika kulturne baštine.

Budimpešta je grad bogate kulturne tradicije, čija se povijest nerijetko ispreplitala s našom. Stoga se često činilo da je to naš grad ili mi njegovi stanovnici, jedino je jezik bio potpuno različit.

3. Stručno predavanje *Informacijski specijalisti - profesija globalnog društva novog tisućljeća* organizirano je 16. listopada 1997. godine. Gost predavač bila je prof. dr. Katarina Čveljo koja je svojim izlaganjem upoznala prisutne o transformaciji knjižničarske profesije u profesiju informacijskih specijalista, što je izazov novoga vremena na tržištu informacija. Ta transformacija primarno dolazi do izražaja u specijalnim knjižnicama, posebno zahvaća općeznanstvene i sveučilišne knjižnice, dok je slabije zamijećena u narodnim knjižnicama.
4. Tijekom mjeseca studenog izrađen je plan i program rada Društva za 1998. godinu, te su pripremljene izmjene i dopune Statuta Društva. Početkom 1998. godine održana je Izvanredna skupština Društva, na kojoj je Statut prihvaćen, a donesena je i odluka o promjeni naziva Društva u *Knjižničarsko društvo Rijeka*. Sva potrebna dokumentacija i novi Statut dostavljeni su na vrijeme Uredu za opću upravu pri Županiji primorsko-goranskoj. Ovih dana očekuje se i rješenje o registraciji Društva s novim imenom.
5. Stručno predavanje na temu *Online pretraživanje svjetskih baza podataka* održano je 5. ožujka 1998. godine. Predavač je bila Fila Bekavac-Lokmer. U predavanju su se prikazale brojne kompjuterizirane baze podataka i metodologije njihovoga pretraživanja. Također je izložen presjek najznačajnijih informacijskih servisa koji daju na korištenje te baze podataka. Predavanje je bilo namijenjeno knjižničnim djelatnicima u cilju permanentnoga obrazovanja, ali i korisnicima za pronalaženje novih mogućnosti za otkrivanje i dobivanje potrebitih informacija.
6. Teme *Mrežno povezivanje knjižnica u sustave* i *Komunikacijske mreže i njihova primjena u knjižničarstvu* izložene su u okviru stručnog seminara održanog 7. svibnja 1998. godine. Predavači su bili Fila Bekavac-Lokmer i Vesna Turčin, koje su upoznale prisutne s potrebama povezivanja odnosno umrežavanja knjižnica u sustave, odnosno o organizaciji tih mreža, tehničkim preduvjetima povezivanja, načinu povezivanja, te o već

postojećim i afirmiranim sustavima u svijetu i kod nas. U cilju univerzalne dostupnosti publikacija, povezivanja se provode kao horizontalna (na nivou struke ili specijalnosti) i vertikalna (na nacionalnoj razini - interdisciplinarni pristup; KIS i NISKA).

U svijetu, pa i kod nas, u potpunosti se pristupilo primjeni komunikacijskih mreža u knjižničarstvu. Bez komunikacijskih mreža i njihova korištenja danas, u vrijeme poplave svih vrsta informacija, gotovo je nemoguće kvalitetno odgovoriti zahtjevima vremena. Stare inertne sheme više ne mogu zadovoljiti krajnji cilj svakog pojedinca ili organizacije, a to je dobit, pogotovu u sadašnjem društveno-ekonomskom trenutku i okruženju s novim tržišnim pravilima igre. U prilog novoj situaciji idu i činjenice da cijene računala stalno padaju, da je postignut napredak u pogledu kapaciteta za memoriranje, da se stalno razvijaju komunikacijske tehnologije, koje omogućavaju djelotvoran prijenos velike količine podataka i uspostave klijent/server relacija. Ovaj seminar dao je odgovor na pitanja i temeljne spoznaje vezane za neophodno aktivno korištenje mreža, mrežnog komuniciranja i uspostave klijent/server relacija. Usvajanjem filozofije integralne kvalitete, tj. stalnim poboljšanjem kvalitete u svakoj pori i procesu poslovanja, pa tako i u knjižničarskoj djelatnosti, postići će se krajnji cilj, a to je dobit i za korisnika i za davatelja informacija.

7. Redovna skupština Društva, koja je ove godine bila izborna, održana je 12. lipnja 1998. godine. Na Skupštini su podnesena izvješća o radu i financijskom poslovanju Društva u proteklom razdoblju s osvrtom na nerealizirane obveze, a među njima prioritarno mjesto zauzima izrada *Vodiča kroz knjižnice grada Rijeke i Primorsko-goranske županije*. Izabrani su novi Upravni i Nadzorni odbor, dogovorene smjernice daljnjeg rada Društva, a prisutni su upoznati i s aktivnostima Hrvatskog knjižničarskog društva u predstojećem razdoblju.
8. U nastavku Skupštine Društva, mr. Dubravka Stančin-Rošić (predsjednica Komisije za obrazovanje i stručno usavršavanje knjižničnih djelatnika pri HKD) održala je stručno predavanje na temu *Permanentno obrazovanje knjižničnih djelatnika*. Cilj je predavanja bio istaknuti potrebu per-

manentnog obrazovanja i usavršavanja knjižničnih djelatnika proširivanjem osnovnog stručnog znanja uvođenjem novih tehnologija koje u svakom segmentu unose promjene u radu.

Uz obrazovanje na institucionalnoj razini, potrebno je kontinuirano odvijanje obrazovanja na izvaninstitucionalnoj razini kroz seminare, savjetovanja, stručna predavanja i sl., koji su rezultat brige stručnih udruženja za stalnim usavršavanjem svojih članova. Pitanje kontinuirane izobrazbe knjižničnih djelatnika je temeljno pitanje napretka struke u cjelini.

9. U okviru međunarodne suradnje, a povodom obljetnice Klovićeva rođenja, dogovorena je stručna ekskurzija u Veneciju i posjet poznatoj knjižnici "Marciana" u Veneciji u kojoj se nalaze vrijedni primjerci knjiga oslikani Klovićevim minijaturama.

V. Lulić

Društvo knjižničara Slavonije i Baranje

U Osijeku je 12. lipnja 1998. godine održana 11. godišnja skupština DK Slavonije i Baranje. Skupština je održana u prostorima Hrvatske gospodarske komore, Županijske komore Osijek, u nazočnosti velikog broja članova i gostiju. Skupštinu je otvorila i nazočne pozdravila predsjednica Društva mr. Ljuba Radman, a zatim se Skupštini u ime HKD-a obratila gospođa Višnja Bošnjak, njegova potpredsjednica.

U radnom dijelu skupštine prihvaćena su izvješća o radu Društva u razdoblju od 12. lipnja 1996. do 12. lipnja 1998. godine, te izvješća o radu Nadzornoga odbora i Uređivačkog odbora Društvenog glasila *Knjižničarstvo*. Na prijedlog Nadzornoga odbora članovi Skupštine dali su razrješnicu dosadašnjoj predsjednici i članovima Upravnoga i Nadzornoga odbora te glavnom uredniku *Knjižničarstva* Dragutinu Katalencu i zahvalili im na dosadašnjem vrlo uspješnom radu.

Članovi Društva sa zadovoljstvom su primili informaciju o pokretanju studija knjižničarstva na Pedagoškom fakultetu u Osijeku u akademskoj godini 1998./99. Studij se otvara u kombinaciji sa studijem hrvatskoga jezika i književnosti i na njemu će se stjecati zvanje diplomiranog knjižničara i profesora hrvatskoga jezika i književnosti.

Predstavljen je treći broj časopisa *Knjižničarstvo*.

Skupština je jednoglasno za novu predsjednicu Društva izabrala Silvu Pavlinić, a glavni je urednik *Knjižničarstva* ostao i dalje D. Katalenac. Izabrani su i novi članovi Nadzornoga i Upravnoga odbora te usvojene smjernice za rad Društva u narednom dvogodišnjem razdoblju.

U drugom dijelu Skupštine stručno predavanje pod naslovom *Zaštita knjižnoga gradiva* održala je dipl. ing. Tatjana Mušnjak, voditeljica središnjega laboratorija za konzervaciju i restauraciju u Hrvatskome dr-

žavnome arhivu u Zagrebu. Gosti Skupštine bili su predstavnici Expo-Arta d.o.o. Ljubljana, predstavništvo Zagreb, koji su prikazali svoj program preventivne zaštite i popravka knjiga.

Već 17. lipnja 1998. godine Društvo je u Studijskoj čitaonici Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek organiziralo okrugli stol pod nazivom *Informacijsko društvo 21. stoljeća: uloga knjižničnih društava*. Uvodno izlaganje imao je Dragutin Katalenac, ravnatelj GISKO-a, koji je Društvo predstavljao u radu Međunarodne

konferencije o ulozi knjižničnih društava u informacijskom društvu 21. stoljeća, održane u Budimpešti u svibnju 1998. Na okruglom stolu go-spodin Katalenac istaknuo je kao četiri glavne teme: problem dostupnosti informacija, digitalizaciju, permanentno obrazovanje i kompetencije knjižničnih djelatnika. Nakon zanimljivog izlaganja sudionici okruglog stola uzeli su učešće u razgovoru iznoseći svoja viđenja uloge knjižnice u 21. stoljeću i postavljajući izlagaču pitanja vezana uz Konferenciju.

S. Pavlinić

HRVATSKO KNJIŽNIČNO VIJEĆE

Treća je sjednica Hrvatskoga knjižničnog vijeća održana 12. ožujka 1998. godine.

Na sjednici je usvojen Poslovnik o radu Vijeća, imenovano Povjerenstvo za priznavanje zvanja višeg knjižničara i knjižničarskog savjetnika, Povjerenstvo za polaganje stručnih ispita, Povjerenstvo za izradu nacrtu prijedloga sustava matičnih knjižnica i nacrtu Pravilnika o matičnoj djelatnosti te Povjerenstvo za izradu nacrtu prijedloga Pravilnika o postupanju s obveznim primjerkom.

Vijeće je preporučilo Ministarstvu kulture da od Ministarstva financija zatraži drukčiji tretman donacija (knjiga i časopisa) koje iz inozemstva pristižu našim knjižnicama. Na temelju pismenog očitovanja Ministarstva financija, Hrvatsko knjižnično vijeće uputit će knjižnicama u Republici Hrvatskoj interne upute o oslobođanju plaćanja PDV na poklonjene knjige i publikacije.

Četvrta sjednica vijeća održana je 25. ožujka 1998. Vijeće je preporučilo Ministarstvu znanosti i tehnologije da predloži vladi na odobrenje sklapanje jednogodišnjeg ugovora bez mogućnosti automatskog produžavanja između NSK i UNIBIS-a o održavanju

knjižnično-informacijskog sustava CROLIST. Od Ministarstva je zatražen i završni dokument NISKA-e na temelju kojega se želi raspisati javni natječaj za odabir programskog paketa za knjižnice.

Peta sjednica Vijeća održana je 30. travnja 1998. Zaključeno je da će Vijeće putem Ministarstva kulture pokušati ubrzati proceduru uključivanja pitanja knjižnično-informacijskog sustava CROLIST u dnevni red sjednice Vlade. Vijeće je odlučilo zatražiti od HKD-a nedovršenu bazu podataka o članovima Društva. Zadužene su članice Vijeća, D. Kunštek i T. Aparac da izrade organigram *Što je što u hrvatskom knjižničarstvu, odnosi, stanje, hijerarhija*. Imenovano je ispitno povjerenstvo za polaganje stručnih ispita za knjižnično osoblje za razdoblje do 17. listopada 1999.

Navodimo sastav pojedinih povjerenstava:

Povjerenstvo za dodjeljivanje zvanja višeg knjižničara i knjižničarskog savjetnika

Aleksandra Malnar, predsjednica
mr. Vera Erl
dr. Dora Sečić

mr. Dubravka Stančin-Rošić
dr. Aleksandar Stipčević

Povjerenstvo za polaganje stručnih ispita

dr. Tatjana Aparac, predsjednica
mr. Jelka Petrak, zamjenica predsjednice
dr. Dora Sečić, članica
Tatjana Nebesny, zamjenica
mr. Mirna Willer, članica
dr. Jadranka Lasić-Lazić, zamjenica

Povjerenstvo za izradu nacrtu Prijedloga sustava matičnih knjižnica i nacrtu Pravilnika o matičnoj djelatnosti

Dragutin Katalenac, predsjednik
Višnja Bošnjak
Veronika Čelić-Tica
Ivanka Kuić
Ilija Pejić
Marija Šegota-Novak

Povjerenstvo za izradu nacrtu prijedloga Pravilnika o postupanju s obveznim primjerkom

Juraj Lokmer, predsjednik
dr. Josip Stipanov
Davor Aras

Prema izvornim zapisnicima skratila i priredila A. Horvat

VIJESTI IZ EBLIDAE

Iz EBLIDA-ina magazina Information Europe, br. 1 za proljeće 1998., prenosimo izbor članaka i obavijesti. Priloge je izabralo i uredilo uredništvo, a preveo ih je Damir Pavelić.

Stockholm – kulturna prijestolnica Europe u 1998.

Stockholm je imenovan kulturnom prijestolnicom Europe u 1998.

godini. U programu je posebno pažnja usmjerena na "slobodu govora u demokratskom gradu", da bi se naglasili jezik, dijalektika i umjetnost pi-

sanja kao temelji za izgradnju humanističkog i demokratskog društva

Svrha je književnog aspekta programa ohrabriti ljude, pogotovo mla-

de, da sami pišu, i da otkrivaju riječi kao put ka znanju i iskustvu.

Pisci iz cijelog svijeta skupit će se u Stockholmu da daju svoj doprinos u raspravi o slobodi govora. Knjižnice će biti domaćini raznim zbivanjima i potaknuti će nove književne susrete i nove tokove.

U knjižnicama su dostupne informacije o svakodnevnim zbivanjima za vrijeme trajanja godine kulturne prijestolnice.

Više je obavijesti moguće dobiti na adresi: Stockholm – Cultural Capital of Europe '98.
el. pošta: info@kultur98.stockholm.se
http://www.stockholm98.se/

PROGRAM VIJEĆA EUROPE: Elektroničko nakladništvo, knjige i arhivi

Izvešćuje Giuseppe Vitiello

Prošlo je šest godina od konferencije ministara kulture zemalja članica EU, održane 1992. u Parizu s ciljem pokretanja projekta o knjigama, čitanju i prevođenju u Europi. Rezultat konferencije bio je projekt posebno posvećen ovim sektorima. Od tada su se provodile i još se provode mnoge aktivnosti uz odgovarajuće sudjelovanje stručnjaka i vlade. Najvažnija dostignuća predstavljena su u ovom članku, zajedno s planom rada u 1998.

Tijekom proteklih godina djelokrug projekta se proširivao, a ciljevi su se bitno mijenjali u skladu s novim prioritetima u kulturi i rastućim očekivanjima stručnjaka. Sjećanja na željenu zavjesu su 1992. još bila prisutna. Nove države članice Vijeća Europe, tzv. "nove demokracije" Srednje i Istočne Europe, morale su promijeniti svoje upravne mehanizme i propise i otkriti opća pravila kojima će se približiti demokratskim standardima Zapadne Europe. Izvorni mandat bio je, dakle, stvoriti "zdravo" knjižno tržište u zemljama Srednje i Istočne Europe i pomoći im da pronađu održivu zamjenu za raspadu knjižnu industriju u vlasništvu države

Nakon šest godina predmet kulture jesu globalizacija, privatizacija kulturnih ustanova, kreativno zapošljavanje i oblikovanje Informacijskog društva. Projekt "Elektroničko izdavaštvo, knjige i arhivi" pragmatično se prilagodio novim prioritetima, dodavanjem novih tema i preusmjeravanjem postojećih, da bi mogao odgovoriti novim pitanjima koja se javljaju društvu.

Već je 1993. pokrenuta tema o arhivima, s namjerom da se zadovolje

rastući interesi javnosti za poviješću i da se nađe rješenje za oprečne težnje između transparentnosti i tajnosti. Nakon dvije godine pokrenute su i akcije u vezi s elektroničkim nakladništvom čiji je glavni cilj bio povećati sudjelovanje građana u korištenju novih tehnologija i ubrzati istraživanjem i izobrazbom izuzetne promjene u tradicionalnoj knjižnoj industriji, knjižnicama i arhivima. Komitet za kulturu, specijalizirani komitet zadužen za usmjeravanje i nadziranje aktivnosti u sklopu Odjela Vijeća Europe za kulturnu politiku i djelovanje, odobrio je našu strategiju i odlučio u dva navrata produžiti projekt. Prvotno planiran da bude završen 1997., prvi put je produžen do 1999., a zatim do 2001.

Taj uspjeh nije bio neočekivan, jer je "Elektroničko izdavaštvo, knjige i arhivi", tijekom pet godina postojanja, nastojalo pronaći rješenja za osnovna demokratska pitanja. Želio bih ukratko opisati način na koji je projekt s jedne strane uspio ispuniti opće naloge Vijeća Europe, a s druge strane zadovoljiti potrebe nakladničke, knjižničarske i arhivističke struke.

Kao međunarodna organizacija VE općenito je usmjereno k formulaciji zakonskih odredbi tako da zemlje članice mogu učinkovito primjenjivati demokratsku vladavinu zakona. Rad naše organizacije je usmjeren na zakonodavstvo; želja je pomoći vladama u uređenju razvojne kulturne politike. Tijekom tih pet godina prilagodili smo se načinima rada VE, ali smo prilagodili tradicionalan pristup potrebama struke. Umjesto obraćanja samo vladinim dužnosnicima i upraviteljima, koristili smo obrnut pristup temeljen na terenskom radu i bližoj suradnji sa stručnjacima. Naš uobičajeni rad doveo nas je do donošenja zaključaka i preporuka namijenjenih državnim službenicima i političarima, čija je namjera izraditi zdravu politiku za elektroničko nakladništvo, knjige i arhive.

Primijenili smo dvojaki pristup. Danas postoji potreba za proširivanjem upravljanja kulturom na ostale sektore društva i javne uprave i prezentiranjem interesa struke središtima odgovornim za društveni i ekonomski razvitak. Našim sastancima o elektroničkom nakladništvu, knjigama i arhivima često su prisustvovali predstavnici raznih udruga i službenici odjela koji se ne bave isključivo kulturom.

Istovremeno smo, kad nam je odgovaralo, surađivali s privatnim sektorom. Čvrsto vjerujemo da praktično iskorištavanje kulture mora biti izvan

kontrole države. Primjer je rad na katalogima knjiga u prodaji za koji je nužna stručnost udruga koje djeluju na tržištu knjiga. U pravilu je rad na izradi bibliografskih pomagala za trgovinu knjigom uspješan i ekonomski održiv.

Društvo u cjelini bilo je naš najprimjereniji šugovornik. Bilo kakvo upletanje javne moći u polje kulture može se opravdati samo ako pospješuje dostupnost građi i obavijestima i sudjelovanje te ako promiče osnovne životne vrijednosti. Radili smo dvojako: tražeći od nevladinih organizacija da procijene minimalne demokratske standarde u područjima relevantnim za naš projekt i pozivajući stručne udruge da se pretvore iz organizacija koje zastupaju čvrsto uvriježene interese u korisničke grupe koje zastupaju šire skupine građana. Povjesničari i odvjetnici oduvijek su bili povezani s razradom europske politike vezane uz dostupnost arhivima, a čak i kad je naš rad bio strogo tehničkog karaktera, tražili smo širu suradnju.

Naša je druga važna tema zapošljavanje. Otvaranje radnih mjesta goruće je pitanje za mnoge vlade. Projekt "Novo knjižno gospodarstvo" kojeg je pokrenulo VE, a financira ga Strukturni fond Europske unije, stvorio je nove stručne profile u elektroničkom nakladništvu i popis srodnih vještina i kvalifikacija i organizirao proces izobrazbe za više od 2.500 ljudi u zemljama sudionicama. Namjera nam je da, umrežavanjem izvora i diseminacijom rezultata, stvorimo preduvjeta za širenje znanja i vještina diljem Europe.

Prva faza "Novog knjižnog gospodarstva" je završila. Njezin je možda najvažniji uspjeh dokaz da postoji povezanost stručnih kvalifikacija u različitim karikama novoga informacijskog lanca. Današnje informacijske škole moraju biti u stanju obrazovati stručnjake koje će angažirati izdavači elektroničkih publikacija, i obratno, studenti koji završavaju nakladničko školovanje mogu očekivati da će se zaposliti u knjižnicama. Nakladničke i knjižničarske škole, koje žele odgovoriti na izazov doživotnog učenja, moraju izraditi nove nastavne planove u skladu s istraživanjima o kvalifikacijama i vještinama provedenim u sklopu projekta "Novog knjižnog gospodarstva".

Odluke Projektne grupe o budućnosti projekta

Širenje projekta je ohrabrujući znak da vlade odobravaju njegove ciljeve i smatraju ih sukladnima svojim

politikama. Kulturna komisija Vijeća Europe je na sastanku u listopadu 1997., ocijenila izvještaj tajništva projekta "Knjige i arhivi: sadašnje stanje i trendovi". Uz to što je produžila trajanje projekta do 2001. godine, Komisija je također odlučila da prošireni opseg projekta zahtijeva stvaranje Projektne grupe koja će nuditi intelektualnu podršku različitim temama i sudjelovati u izvedbi projekta. Projektna je grupa održala sastanak 12. i 13. siječnja 1998. Navedena razmišljanja o budućnosti projekta u skladu su s odlukama koje je donijela Projektna grupa i izvještajem tajništva.

Ciljevi projekta

"Povijesni" su ciljevi projekta:

- stvoriti povoljnu sredinu za autore, prevoditelje, izdavače, knjižničare i knjižare u zemljama Srednje i Istočne Europe,
- poticati demokratizaciju pristupa arhivima,
- školovati stručnjake u novom informacijskom lancu, za istraživanje novih modela stvaranja i distribucije elektroničkih sadržaja da bi se poboljšao pristup znanju i, u globalnom kontekstu, zaštita nacionalnih identiteta i "malih" jezika i kultura.

Iako je djelokrug projekta proširen, ti ciljevi još uvijek vrijede. Projektna grupa nije nastavila s prilagođavanjem projekta, već je pretežno radila na njegovom provođenju.

Djelokrug projekta

Prvotno su aktivnosti bile usmjerene na određene poslove (npr. izobrazbu u zemljama Srednje i Istočne Europe) i projekte (poput kompjuterizacije arhiva Kominterne). Danas su poslovi više strateški i tiču se razrade preporuka i brige za zakonske propise i odredbe, s namjerom da se utječe na kulturnu politiku. Ilustrativan je primjer arhiva gdje se priprema preporuka o demokratizaciji pristupa arhivima, koja će se dati na usvajanje Vijeću ministara. Izrađuju se i druge preporuke, priručnici i zakonska pomagala. Štoviše, rast stručnosti i profinjenje metodologije povećao je broj internih programa tehničke pomoći za državne službenike i stručnjake koji sada postoje u cijeloj Istočnoj Europi. Tri su glavna smjera projekta:

- aktivnosti koje se tiču poboljšanja i/ili praćenja slobode izražavanja i pristupa informacijama i znanju (knjižno zakonodavstvo, demokratizacija pristupa arhivima, demokratska/etička pitanja u informacijskom lancu),

- istraživanje i školovanje (elektroničko nakladništvo, Novo knjižno gospodarstvo)
  - tehnička pomoć, posebice u zemljama Srednje i Istočne Europe (knjižno zakonodavstvo, katalozi knjiga na prodaju, katalozi, aktivnosti u Bosni, stipendije za prevoditelje),
- Ciljani projekti: Kulturni put knjige.

Uključene zemlje i suradnja s međunarodnim i nevladinim ustanovama

S početnim naglaskom na zemlje Srednje Europe, projekt se širio na zapad i na istok, stvarajući veze i mogućnosti za suradnju među ustanovama i organizacijama iz 31 zemlje. Uspostavljena je čvrsta suradnja među organizacijama sudionicama u projektima "Novo knjižno gospodarstvo" i "Novo knjižno gospodarstvo - stvaranje informacijskog društva" koje je pokrenulo Vijeće Europe, a financira ih Europski društveni fond - Društvena inicijativa ADAPT. Na istoku se projekt postupno širio s pristupanjem novih zemalja Konvenciji o kulturi Vijeća Europe. Godine 1997. Gruzija, Armenija i Azarbejdžan potpisali su Konvenciju.

Suradnja s međunarodnim i nevladinim organizacijama proširena je zajedničkim projektima i sporazumima s Europskom unijom (Europski parlament i različite Uprave Europske komisije), UNESCO-om i NORDINFO-om. Uz međunarodne organizacije projekt Vijeća Europe usko je vezan s najvažnijim međunarodnim stručnim organizacijama i regionalnim i mjesnim uredima Instituta Otvoreno društvo koje je utemeljila Fondacija Soros.

Trajanje

Prvotno predviđen kao petogodišnji (1992.-1997.), projekt je prvi put produžen do 1999., a zatim do 2001. Uspješno se prilagodio različitim potrebama vlada i stručnjaka. Njegovo se ime mijenjalo: "Knjige, čitanje i prevođenje" od 1992. do 1995., "Knjige i arhivi" od 1995. do 1997., a od 1997. "Elektroničko nakladništvo, knjige i arhivi".

Proračun

Godišnji proračun predviđen za projektne aktivnosti je sada 1,100.000 francuskih franaka. U taj su iznos djelomično uključeni troškovi osoblja i putovanja. Proračun je pokriven iz raznih izvora Vijeća Europe (Fond za kulturu, Aktivnosti za razvoj i učvršćenje demokratske stabilnosti).

Doprinosi od koordinatora "Novog knjižnog gospodarstva - stvaranje informacijskog društva" očekuju se u 1998.

Ne mislimo da su nam dotacije sjajne, pogotovo imajući na umu stratešku ulogu elektroničkog nakladništva, knjiga i arhiva u jačanju uloge građana i njihovog aktivnog sudjelovanja u donošenju odluka koje se tiču kulturnog, društvenog i ekonomskog razvoja. Možemo reći da unatoč ozbiljnom smanjenju proračuna u 1997. godini, nismo prekinuli niti jednu aktivnost, niti smo smanjili njihov broj. Izbor se pokazao ispravnim, jer smo uvijek pronašli ustanove i organizacije koje su htjele dati dio sredstava i pokriti troškove za mnoge naše inicijative. To je dokaz uspješnosti uloge Vijeća Europe kao međunarodne organizacije i utjecaja koji je projekt stekao u godinama svog postojanja.

Što dalje?

Razdoblje od 1992. do 1997. bilo je uzbudljivo za Vijeće Europe. Ne očekujemo manje zanimljivu budućnost. Suradnja koja se razvija sa stručnjacima Projektne grupe i učvršćeni ugovori s UNESCO-om i Europskom unijom povećat će utjecaj projekta: dinamičnost će prerasti u intenzitet. Više zemalja će biti uključeno i tako će projekt "Elektroničko nakladništvo, knjige i arhivi" postati pan-europski. Nakon Drugog samita, Vijeće Europe će se morati suočiti s obnovljenim zadacima i odgovornostima. Mogu se očekivati daljnje promjene projekta.

Dok bi ciljevi trebali ostati isti, jasno je da se projekt treba razvijati raznovrsno. U stvari, trenutne aktivnosti se odvijaju na različitim poljima i različitim tempom. Tehnička pomoć Istočnoj Europi će sigurno prestati 2001. jer nije dobra politika stvoriti ovisnost tih zemalja o pomoći Vijeća Europe. Nasuprot, aktivnosti vezane uz regulativu i izradu zakonskih odredbi će porasti.

Temeljni je cilj Vijeća Europe unapređenje europske kulturne povezanosti. Naš cilj je, dakle, promicanje minimalnih demokratskih standarda koje treba integrirati u strateške ciljeve podržavanja kulture na međudržavnom nivou: poticanje demokratskih vrijednosti i ljudskih prava, izgrađivanje povjerenja i uzajamnog uvažavanja i promicanje svijesti o kulturnom zajedništvu nove Europe i njezinim razlikama. Istovremeno, postoji opća suglasnost da se naglase tekuće aktivnosti u području arhiva iniciranjem projekata visokog političkog i simboličkog značenja. Rad u elektro-

ničkom nakladništvu uključit će se u općenitije ciljeve "Novih tehnologija".

Područja uključena u naš projekt – književno stvaralaštvo, nakladništvo, knjižarstvo, knjižnice, arhivi – sučeljene su s izazovnom, ali i problematičnom budućnošću. Privatnici moraju pronaći novu ulogu u elektroničkom okruženju. Javne ustanove, koje su u mnogim zemljama u procesu privatizacije, morat će objasniti onima koji donose odluke, potrebe i prednosti javnih službi utemeljenih na informaciji. Pozivamo na stratešku suradnju među javnim i privatnim proizvođačima i raspacvateljima, koja će dovesti do stvaranja raznolikog i višeslojnog kulturnog prostora, te poštivanja osnovnih europskih demokratskih vrijednosti.

KNJIŽNICE U FINSKOJ

Izvešćuje Tuula Haavisto, glavna tajnica Finske knjižničarske udruge

Besplatna posudba u finskim knjižnicama

"Naplaćivati posudbu knjižnične građe – svetogrđe je i predložiti nešto takvo!", jasan je politički zaključak s kratke, ali žučne rasprave u Finskoj na Božić 1997.

Prijedlog je iznio gospodin Sauli Niinistö, utjecajni političar i predsjednik Konzervativne stranke, jedne od najvećih finskih stranaka. Naplaćivanje posudbe predloženo je kao način da se prikupi više novaca za mjesne uprave. Namjera mu je, bez sumnje, bila ispitati što javno mnijenje misli o toj temi, ali preko noći taj je komentar gotovo uzrokovao njegovo političko samoubojstvo. Kada su nakon nekoliko dana stigle prve snažne reakcije, čak se i glavna tajnica stranke morala izjasniti i distancirati od kontroverznog prijedloga

Svi urednici, kolumnisti, TV i radijski novinari žalili su se da je prijedlog otišao predaleko. Možete izbaciti mnoge pogodnosti zbog osiromašenja ekonomije, ali ne dirajte knjižnice! Mediji nisu bili usamljeni u ovoj osudi. U raspravama na radnim mjestima, u uredima, na ulici i u lokalima čuli su se isti ljutiti argumenti: "Ako koristite novac nas poreznih obveznika za bilo što, morate nam ponuditi barem otvoren pristup informacijama i kulturi."

Postalo je jasno da Finci točno znaju zašto cijene narodne knjižnice. I prije ove rasprave postojala je jasno izražena naklonost prema narodnim

knjižnicama, ali su je ljudi bili mnogo manje svjesni.

U stvari, finski su knjižničari bili iznenađeni jačinom reakcije. Sami nisu trebali mnogo učiniti. Naravno, finska je knjižničarska udruga izdala priopćenje u kojem osuđuje prijedlog, ali to je uistinu bio tek mali dio cijele rasprave.

Novi zakon o knjižnicama

Zanimljivo je da je istovremeno u Parlamentu predložen novi Zakon o knjižnicama. U nacrtu zakona postoji izričita odredba protiv naplaćivanja korištenja građe u vlasništvu same knjižnice, bile to knjige, periodika, glazbena ili video građa. Ova odredba datira iz 1992. i također je rezultat političke rasprave. U tadašnjem, originalnom vladinom nacrtu Zakona o knjižnicama, bilo je predloženo da posuđivanje i korištenje knjiga u vlasništvu knjižnice bude besplatno. Drugim riječima, posudba glazbene i video građe bi se naplaćivala.

Ali tijekom spontane i brze šestotjedne kampanje u finskim knjižnicama, pola milijuna ljudi izjasnilo se u korist besplatne posudbe. To znači da je oko 10% ukupnog stanovništva potpisalo peticiju za podršku knjižnicama. Na osnovi toga 164 zastupnika u Parlamentu glasala su za besplatnu posudbu, a samo četiri protiv.

Uz ovu je temu korisno spomenuti tradiciju biranja predsjednika Finske knjižničarske udruge. Od sedamdesetih godina svi su predsjednici bili političari. U ovakvim okolnostima to se pokazalo bitnim. "Bitka iz 1992" bilo je prvo vatreno krštenje nove predsjednice, gospođe Mirje Rynnänen, sada članice Europskog parlamenta. Novi predsjednik od siječnja 1998, gospođa Kaarina Dromberg, mogla bi svoju karijeru također započeti s ovim izrazito političkim pitanjem.

Više logike u našoj argumentaciji

Za vrijeme rasprave izvukli smo neke stručne zaključke. Trudili smo se npr. logički ojačati naše stavove. Ako tvrdimo da ekonomski nema smisla prikupljati male količine novca, zašto danas zvone blagajne u svakoj drugoj knjižnici?

U gradskoj knjižnici Helsinkija proučavali su utjecaj naplaćivanja malih svota. Zaključeno je da taj prihod uistinu nije od bitne financijske koristi zbog toga što je vrlo malen. Knjižnice koriste naplaćivanje da smanje korištenje pojedinih usluga ili jednostavno da kazne korisnike zbog ne-

poštivanja pravila. U nekim slučajevima, korisnici moraju platiti posebne pojedinačne usluge, što je prihvatljivo.

Kartica za posudbu, koja bi se prodavala korisniku, ne bi se razlikovala od postojećeg platnog sustava. Smanjila bi korištenje, što je, po našem viđenju, besmisleno. U knjižnicama je nagomilano veliko obrazovno i kulturno bogatstvo: što bi bio cilj isključivanja ljudi iz mogućnosti korištenja tog bogatstva, posebice sada, na početku informacijskog društva?

Službenici Europske unije trenutno se trude otkriti načine daljnega iskorištavanja bogatstva koje knjižnice kriju, incijativama poput "Telematike za knjižnične programe". Gledano s političkog i kulturnog stajališta cijena sitnih izmjena koje knjižnice mogu učiniti naplaćivanjem, npr. godišnje članarine, previsoka je. Običavali smo reći da je novac poreznih obveznika uložen u knjižnice ulog u demokraciju i jednakost.

Više o novom Zakonu o knjižnicama i mreži knjižnica

Zakon o knjižnicama koji je trenutno na raspravi sadrži sljedeće ključne elemente: knjižničnu mrežu, naplatu knjižničnih usluga, vrednovanje knjižničnih službi i državno upravljanje knjižnicama. Članci o kvalifikacijama knjižničnog osoblja uključeni su u podzakonski akt koji će se uskladiti sa Zakonom. Glavna točka je prijedlog da ravnatelj mora imati sveučilišnu diplomu iz bibliotekarstva i informacijskih znanosti.

Zakon o knjižnicama odnosi se samo na narodne knjižnice, iako se spominje mreža svih vrsta knjižnica. Postoje posebni članci koji se odnose na Središnju knjižnicu narodnih knjižnica (Gradska knjižnica Helsinkija) i 19 regionalnih narodnih knjižnica. Vrlo je malo pravnih propisa i uredbi koji se tiču znanstvenih i specijalnih knjižnica. Njihov je status uglavnom reguliran statutima matičnih ustanova.

Unatoč tome, sve znanstvene i specijalne knjižnice, koje financira država, otvorene su javnosti. Štoviše, sve knjižnice i bez posebnih uredbi, sudjeluju u djelotvornoj međuknjižničnoj posudbi i mrežnom sustavu. S gledišta korisnika, to je jedan od bitnih elemenata visoke razine knjižničnih usluga u Finskoj

U Finskoj nema školskih knjižnica i novi zakon to neće promijeniti. Smatra se da mreža narodnih knjižnica zadovoljava potrebe školske djece. Naša iskustva podupiru stav da zajedničke knjižnice za djecu i odrasle doprinose boljem iskorištavanju knjiž-

ničnih izvora i službi nego odvojene ustanove. Nakon odlaska iz škole, korisnici nastavljaju posjećivati iste knjižnice.

Vrednovanje je novi element u Zakonu o knjižnicama, kao i u svakodnevnoj praksi u narodnim knjižnicama. Očekuje se da će biti korisno pomagalo za razvoj knjižničnih usluga.

Državna uprava je u narodnim knjižnicama vrlo malo prisutna. Samo dva čovjeka u središnjoj upravi odgovorna su za narodne knjižnice. Novi će zakon uključiti odredbe o regionalnim upravama pet regionalnih vlada u Finskoj. Uloga države je više savjetodavna i koordinacijska nego kontrolna. Odredba o sudjelovanju države u financiranju knjižničnih usluga u mjesnim zajednicama u prosječnom iznosu od 50%, isključena je iz Zakona

o knjižnicama i bit će uključena u posebnom zakonu.

Elektronički časopisi dostupni u znanstvenim knjižnicama

Jedan od najzanimljivijih aktualnih projekata u finskim znanstvenim knjižnicama je "Nacionalna elektronička knjižnica". Prvenstvena je svrha osigurati znanstvenoj zajednici, prosvjetnom sustavu i gospodarskom sektoru poboljšani pristup elektroničkim informacijama. Cilj je unaprijediti opremu sveučilišnih knjižnica za pohranjivanje te građe i njeno stavljanje korisnicima na raspolaganje.

Projekt sadrži bitne probne elemente zbog toga što je elektronički sustav koji se naplaćuje novost za te

knjižnice. Stoga je Nacionalna elektronička knjižnica također i sudionik u projektu EBLIDA TECUP o kojemu se trenutno pregovara s Europskom komisijom. Projekt će trajati 2,5 godine. Financijski udjel za 1997. i 1998. je devet milijuna finskih maraka (oko 1,5 milijun ECU-a). U ljeto 1997. potpisan je prvi licencni ugovor s nakladnikom Academic Press; ugovor uključuje pravo na korištenje 175 elektroničkih časopisa u 24 znanstvene i sveučilišne knjižnice.

Više se pojedinosti o narodnim knjižnicama i novom Zakonu o knjižnicama može dobiti na adresi:

Ms. Tuula Haavisto
el. pošta: tuulah@fla.fi
tel: +385 40 568 9396
Web stranica o finskim knjižnicama:
<http://www.li.hel.fi/syke/english/>

Preveo D. Pavelić

MEĐUNARODNA ZBIVANJA

Na ovogodišnjem Sajmu dječje knjige u Bologni (2. - 5. travnja 1998.) okupilo se oko 1400 izlagača iz 70 zemalja, da bi kao i svake godine izložili najnoviju produkciju, međusobno sklapali i ugovarali poslove, upoznali nove autore i projekte. Za bibliotekare sajam je prilika da na jednom mjestu upoznaju ukupnu godišnju produkciju knjiga za djecu, te svega što knjigu prati i pridružuje joj se na tržištu. Tu su kalendari, poster, bookmarkeri i druga vrsta tiskane građe, za najmlađe često igračke izrađene prema likovima iz priča. Od prošle godine u posebnom izložbenom prostoru prezentiraju se softveri i multimedija namijenjeni djeci i mladeži.

Na ovogodišnjem sajmu nije bilo niti jednog izdavača dječje knjige iz Hrvatske, iako ih je trenutno oko četrdeset. Prošle godine Školska knjiga je imala svoj štand u okviru Europske zajednice izdavača udžbenika. Samo je izdavačka kuća Maestral iz Splita izlagala i prodavala dječje karte Europe.

Svake godine na Sajmu dječje knjige u Bologni održava se i najveća svjetska izložba ilustracija. U kategorijama beletristike i nebeletristike izlažu najbolji iz cijeloga svijeta. Ove godine za izložbu se natjecalo oko 2000 umjetnika. Međunarodni žiri odabrao je 135 umjetnika koji su izložili svoja djela. Među njima je u kategoriji beletristike izlagao hrvatski umjetnik Svjetlan Junaković (na istoj izložbi nastu-

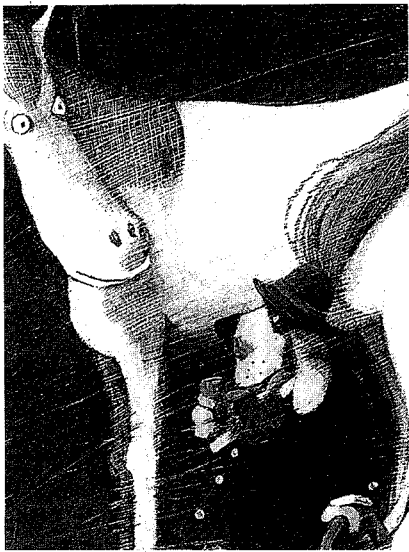
pao je 1995. i 1997. godine). Izložene ilustracije su iz knjige *Izabrane* basne u izdanju ABC naklade iz Zagreba. Ove godine umjetnik je za iste ilustracije nagrađen u Hrvatskoj nagradama *Grigor Vitez* i *Ivana Brlić-Mažuranić*.

IBBY - Međunarodno vijeće za dječju knjigu, iskoristilo je sajam u Bologni kao prigodu da okupi prisutne predstavnike sekcija i organizira prigodna događanja. Na sastanku zemalja članica Istočne i Srednje Europe govorilo se o programima i međusobnoj suradnji. Na štandu IBBYja pred-

stavljani su ovogodišnji kandidati za Andersenovu nagradu. Posebna svečanost priređena je u povodu Međunarodnog dana dječje knjige. Tom prigodom je predsjednik međunarodnog žirija gospodin Peter Schneck objavio imena ovogodišnjih dobitnika. To su francuski ilustrator Tomi Ungerer i američka spisateljica Katherine Paterson. Andersenova nagrada svečano će im biti uručena na predstojećem Kongresu IBBYja u rujnu ove godine u New Delhiju. Tom prigodom bit će uručena Časna lista IBBYja odabra-

Proglašenje dobitnika Andersenove nagrade

Ilustracija Svetlana Junakovića izložena u Bologni

nim autorima iz zemalja članica. Iz Hrvatske to su spisateljica Sunčana Škrinjarić, ilustrator Svetlan Junaković i prevodilac Mirko Rumac.

R. Javor

■ U Badenu kod Beča od 1. do 3. 4. ove godine održana je godišnja skupština i Kongres Saveza austrijskih knjižnica na temu "Narodne knjižnice u mreži". Skupu je pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva prosvjete i kulture prisustvovalo preko 200 sudionika - mahom predstavnika austrijskih knjižnica i desetak gostiju iz knjižničarskih udruženja susjednih zemalja: Slovačke, Češke, Italije, Mađarske, Švicarske, Njemačke, Slovenije i Hrvatske.

Budući da je skup bio više jubilarnog nego radnog karaktera, u njemu je sudjelovalo svega troje izlagača, dok su predstavnici narodnih, školskih i znanstvenih knjižnica organizirali okrugli stol na temu: *Biti izoliran ili u mreži*.

Uvodnim izlaganjem o Internetu, novinar austrijske televizije Josef Broukar, nastojao je razlučiti prednosti i mane najdemokračičnijeg medija današnjice. Premda nudi neograničene mogućnosti, ne stoji tvrdnja da se na Internet koji još zovu i "Supervlak informacija" mogu ukrcati svi ljudi svijeta. Mjesta ima samo za bogate. Jaz između informacijskih mogućnosti bogatih i siromašnih zemalja sve se više produbljuje i vodi k nesporazumima i društvenim napetostima. Internet je nemoguće cenzurirati, stoga se na njemu mogu naći mnogi sadržaji neprimjereni odgoju djece i mladeži.

U ekološkom smislu Internet neće značajnije pridonijeti oslobađanju našeg planeta od papirnog otpada, a s druge strane proizvesti će mnoge smetnje i šumove u komunikaciji između 80 milijuna priključenih korisnika. Internet kao globalni supermarket za kupnju i prodaju informacija potaknut će racionalizaciju poslovanja i zatvaranje mnogih radnih mjesta. Svoju dosta pesimističku viziju naše tehnološke budućnosti, autor završava razmišljanjem da je san u kojem svi mogu biti dio jedne informacijske mreže neostvariv jer konzumenti nemaju jednake financijske mogućnosti.

Klaus Peter Hommes, predstavnik Knjižnica grada Dusseldorfa, govorio je na temu *Tehnološke inovacije u narodnim knjižnicama - potreba ili pretjerani zahtjev?*

Njemačke narodne knjižnice umrežene su u 6 regionalnih knjižničnih sustava koje financiraju u jednakim omjerima grad i država. Povezuje ih jedinstveni program koji omogućuje strojno pretraživanje knjižnih fondova. U najnovije vrijeme uspostavljena je tijesna suradnja sa znanstvenim knjižnicama s kojima dijele zajednički projekat strojne katalogizacije. Suradnja preko novih tehnologija podrazumijeva ravnopravnost svih knjižnica, podjednaku mogućnost korištenja svih medija, kao i sveobuhvatnu upotrebu svih izvora informacija. Služeći se financijskim pokazateljima referent je pokazao da materijalni izdaci knjižnice nakon tehničkih inovacija nisu znatno narasli.

O temi *Austrijske knjižnice na putu prema informatičkom društvu* govorio je član Saveza austrijskih knjižnica Gerald Leitner. Suvremene narodne knjižnice trebale bi postati uslužne ustanove za izobrazbu i permanentno obrazovanje pučanstva, mjesta slobodnog protoka informacija, centri za istraživanje književnosti i poticanje čitanja kod djece i odraslih. Da bi zakoračile u 21. stoljeće knjižnice moraju integrirati nove tehnologije i medije.

Narodne knjižnice strogo su odjeljene od znanstvenih koje imaju svoje udruženje i već 17 godina razvijaju zajednički računalni program BIBOS (BIBLIOTHEKS ORGANISATION SYSTEM) koji podržava sve segmente njihova rada.

No, uskoro valja očekivati značajne pomake u umrežavanju austrijskih narodnih knjižnica. Od sljedeće godine u okviru projekta *Austrijske narodne knjižnice on line* više od njih tisuću naći će se u jedinstvenom knjižnično-informacijskom sustavu

koji će omogućiti stvaranje zajedničkog virtualnog kataloga i uspostavljanje središnje službe katalogizacije putem Interneta.

Savez austrijskih knjižnica planira s drugim europskim partnerima provedbu projekta DERAL (Distance Education in Rural Areas via Libraries) namijenjenog obžazovanju stanovništva seoskih područja. Taj će projekt omogućiti edukaciju i permanentno obrazovanje na daljinu kako korisnika tako i djelatnika knjižnice.

Treći značajan projekt je osnivanje Austrijskog korporativnog društva koje će se baviti sistematskim praćenjem i izučavanjem suvremene književnosti za djecu i mladež njemačkoga govornog područja, a izdavat će i časopis koji će biti dostupan na Internetu.

Sudionici okruglog stola na temu *Biti izoliran ili u mreži?* odlučili su se za tješnju suradnju i povezivanje narodnih, školskih i znanstvenih knjižnica u jedinstveni knjižnično-informacijski sustav koji će zadovoljiti potrebe svojih korisnika.

Austrijski knjižničari s puno nade i optimizma priželjkuju upravo takvu budućnost. Čeka ih još mnogo posla jer najprije moraju riješiti temeljnu pretpostavku za daljni razvoj - a to je izglasavanje Zakona o knjižnicama koji će regulirati knjižničnu djelatnost, te uvjete i načine njezina obavljanja.

H. Čičko

■ U Budimpešti je od 10. do 13. svibnja 1998. održana međunarodna konferencija pod nazivom *Uloga knjižničarskih udruga u informacijskom društvu 21. stoljeća*. Konferenciju su zajednički organizirali Knjižnični program Instituta Otvoreno društvo, Vijeće Europe, Američko bibliotekarsko društvo i EBLIDA, a održana je u prostorijama Središnjeg europskog sveučilišta. Sudionici konferencije bili su članovi stotinjak knjižničarskih društava iz Albanije, Azerbajdžana, Bjelorusije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Češke, Estonije, Gruzije, Hrvatske, Islanda, Jugoslavije, Južne Afrike, Kazahstana, Kirgistan, Latvije, Litve, Mađarske, Makedonije, Moldovije, Mongolije, Norveške, Njemačke, Poljske, Rumunjske, Rusije, SAD-a, San Salvadora, Slovačke, Slovenije, Tadžikistana, Ukrajine, Uzbekistana i Velike Britanije. Prvi su se dan konferencije knjižničarske udruge predstavile posterima i promidžbenim materijalima. Poster o Hrvatskom bibliotekarskom društvu izradila je i predstavila Dijana Sabolović-Krajina, a Društvo bibliotekara Dubrovnik

predstavila je Marica Šapro-Ficović. Američko bibliotekarsko društvo predstavile su Barbara Ford i Carol Erickson, prva predsjednica, a druga direktorica za međunarodne veze, koje su pred posterom udruge osobno dijelile značke i prospekte i odgovarale na pitanja sudionika pretežno zainteresiranih za lipanjsku skupštinu A. L. A.-e. Drugu veliku američku knjižničarsku udrugu, Special Libraries Association, predstavio je njezin izvršni direktor David Bender. Prezentacija postera završila je kratkom dobrodošlicom predsjednice Knjižničnog programa Instituta Otvoreno društvo Marianne Tax Choldin, koktelom i svečanom večerom.

U iduća su dva dana održavane nazimjenično plenarne sesije i manji sastanci, kojima je prisustvovalo po dvadesetak sudionika, i na kojima se razgovaralo o trajnoj izobrazbi, suradnji i vezama, pravnim propisima i načinu zastupanju udruga. Na plenarnim suseljama saslušana izlaganja M. Marschalla o civilnom društvu, B. Ford o bibliotekarskim udrugama u vremenu promjena, E. Vajde o ulozi bibliotekarskih udruga u promicanju standardizacije, B. Rugaas izazvao je slušatelje provokativnim naslovom svojega predavanja: Trebaju li nam još uvijek knjižničarske udruge? Na pitanje iz naslova sam je odgovorio u izlaganju, naravno, pozitivno. O strukturi i poslovanju udruga govorile su B. Dankert koja je prikazala kako se stvarala Federacija njemačkih knjižničarskih udruga kao krovna udruga njemačkih bibliotekarskih društava, S. K. Hannesdottir iz Međunarodne udruge školskih knjižničara prikazala je rad te udruge na međunarodnom planu, J. Martin govorila je o nedavnim promjenama u poslovanju Bibliotekarskog društva u Velikoj Britaniji, a A. Horvat o tome kako su u HBD-u stvarane *Novosti*. O intelektualnoj slobodi i profesionalnoj etici govorili su Marianna Tax Choldin, Paul Sturges sa Sveučilišta u Loughboroughu, Wanda Pindel iz Poljskog bibliološkog društva i Valentina Paškova, predsjednica Ukrajinskog bibliotekarskog društva. Rad se odvijao i u nekoliko radionica posvećenih trajnoj izobrazbi, razvijanju suradnje i odnosa među bibliotekama i bibliotekarima te zastupanju bibliotekarskih interesa i pravnim propisima.

Izdvajamo nekoliko preporuka usvojenih na konferenciji.

- knjižničarska su društva dio civilnog društva i zato ih treba jačati.
- društvo mora imati jasno oblikovane ciljeve koje treba osuvremeniti svake godine.
- norme su životno važne. Knjižničar ih mora aktivno promicati i

sam koristiti. Prerade normi treba redovito pratiti i ne treba se bojati mijenjati ih, kad se promijene uvjeti.

- knjižničar treba razumjeti pitanja intelektualne slobode u svojoj zemlji i razviti odgovarajuće strategije za njihovo rješavanje.
  - knjižničar treba utemeljiti informacijsku politiku i pritom učiti od svojih susjeda (sažeti se pregled postojećih informacijskih politika može naći na web stranici Europske komisije: <http://www.echo.lu/libraries/en/libraries.html>).
- Informacijska politika mora obuhvatiti i stav o slobodi izražavanja i slobodnom pristupu informacijama. Pri njezinom oblikovanju treba imati na umu da različita državna tijela odlučuju o pojedinim relevantnim pitanjima. Zemlje u regiji moraju koordinirati djelovanje i poduzimati uskladne inicijative.
- knjižničari moraju razumjeti SVOJU ulogu u informacijskoj tehnologiji i ne dopustiti tehničkim stručnjacima da određuju što je važno.
  - znanje stečeno u inozemstvu treba prenijeti u zemlji
  - treba se udruživati s poslovnim zajednicama kako bi se namaknuo novac, s državnim tijelima na raznim razinama i srodnim organizacijama.
  - suradnja je prijeko potrebna da bi se moglo raditi, razvijati i napredovati. Treba surađivati s društvima i interesnim skupinama, s različitim vrstama knjižnica, s različitim zemljama i regijama.
  - treba poticati suradnju među programima, poput one uspostavljene između Vijeća Europe, Europske unije i Instituta Otvoreno društvo.
  - treba promicati norme, sukladnost i vrsnoću. Budućnost treba zajednički planirati, vlastita praksa nije jedina moguća.
  - treba ojačati bibliotekarsku mrežu.
  - treba širiti nove obavijesti među kolegama.
  - rasprave i argumenti dobra su stvar i vode napretku.
  - treba širiti zanimanje za knjižničarsko društvo među nakladnicima, korisnicima i znanstvenicima, kako bi se povećala vidljivost i utjecaj knjižničara u zajednici.

Organizatori planiraju objaviti i zbornik radova konferencije.

A. Horvat

■ Tijekom IFLA-ine 64. opće skupštine u Amsterdamu u kolovozu ove godine Sekcija za katalogizaciju održat će poludnevnu praktičnu radionicu posvećenu ISBD(ER)-u. Izlaganja će imati John Byrum iz Kongresne knjižnice, koji će opisati rad na pripremi i nastanku ISBD(ER)-a, Ann Fox iz Fairfaxa u Vermontu, koja će govoriti o temeljnim razlikama između ISBD(ER)-a i ranijeg standarda ISBD(CF)-a. Lynne Howarth, sa Sveučilišta u Torontu, govorit će o međunarodnim reakcijama na ISBD(ER), a Mirna Willer o uporabi UNIMARC-a u primjeni ISBD(ER)-a. O posebnim će problemima vezanim uz ovaj novi bibliografski standard govoriti i Sten Hedberg iz Sveučilišne knjižnice Uppsala, Eeva Murtomaa iz Sveučilišne knjižnice u Helsinkiju, Maria Luisa Martinez-Conde iz Nacionalne knjižnice Španjolske i Maria Witt iz Médiathèque de la Cité des Sciences et de l'Industrie u Parizu.

Sudionici skupštine mogu se predbilježiti za sudjelovanje u radionici na adresi:

John Byrum, Library of Congress, LM-535, Washington DC 20549-4380, U S A. Faks: +1-202-707-2824; el. pošta: jbyr@loc.gov

■ Europska je komisija u ime svih ustanova EU uspostavila novu online službu EUR-Lex. EUR-Lex će omogućiti da javnosti budu dostupni tekući sveščići niza L i niza C *Službenog glasila Europskih zajednica* (Official Journal of the European Communities), ugovori, postojeći pravni propisi i tekuće presude Suda pravde na 11 službenih jezika EU. U drugoj će fazi EUR-Lex omogućiti pristup svim trenutačno važećim pravnim propisima. Do kraja 1998. javnost će moći pristupiti i nacrtima i prednacrtima pravnih propisa koji se predočuju Komisiji Europskog parlamenta i Vijeću, kao i popratnim dokumentima, koji prate pravni postupak.

URL: <http://europa.eu.int/eur-lex/>

■ Centar za istraživanje i inovacije Britanske knjižnice objavio je natječaj za istraživačke projekte o vrijednosti i utjecaju knjižničnih i informacijskih službi.

Tijekom posljednjih devet mjeseci u raspravama vođenima među britanskim bibliotekarima utvrđene su sljedeća područja koja bi vrijedilo istraživati:

1. Društveni, obrazovni i kulturni utjecaj knjižničnih i informacijskih službi
2. Gospodarenje informacijama
3. Gospodarski utjecaj knjižničnih i informacijskih službi

Više se pojedivosti o natječaju može dobiti na Web stranici Britanske knjižnice:
<http://www.bl.uk/services/ric/research/vicall.html>

■ Opći odjel X Europske komisije objavio je natječaj za prijedloge projekata u 1998. godini u sklopu programa RAPHAEL za područje kulturne baštine.

U skladu s ciljevima programa prijedlozi moraju uzeti u obzir zajedničke karakteristike kulturnog nasljeđa. Neće se razmatrati prijedlozi koji su usmjereni na stvaranje profita ili oni usredotočeni na jednu ili dvije zemlje (osim bilateralne zamjene stručnjaka).

Prijedlozi se mogu odnositi na zaštitu, očuvanje i proširenje europske kulturne baštine kroz europsku suradnju; suradnju u razmjeni iskustava i razvitku tehnika primjenjivih na baštinu; projekte usmjerene na pokretljivost i izobrazbu stručnjaka; razmjenu stručnjaka i informacija; poboljšanje pristupa javnosti kulturnoj baštini i širenju svijesti o njoj, posebno pristupa pokretnoj baštini, podupiranje transnacionalne suradnje među muzejskim ustanovama radi poboljšanja dostupnosti. Potpune se obavijesti o natječaju za projekte mogu naći u *Službenom glasniku* (Official Journal of the European Communities). U projekte moraju biti

uključeni sudionici iz barem tri zemlje članice EU. Financijska pomoć Zajednice neće prijeći 50% ukupnih troškova projekta. Prijedlozi se dostavljaju do 10. rujna 1998. Više se obavijesti može dobiti od: European Commission DG X - Audiovisual, information, communication and culture Mr A. Bouratsis*
200 rue de la Loi (L-102 3/2)
B-1049 Brussels, Belgium
Web stranica DG X može se naći na adresi:
<http://europa.eu.int/en/comm/dg10/dg10.html>
Web stranica s pozivom za natječaj:
<http://europa.eu.int/en/comm/dg10/calls/index.html>

IZ KNJIŽNICA

U Zagrebu su 25. veljače 1998. održane dvije prezentacije knjižničkog softvera. Na prvoj, održanoj u FER-u, predstavljena je nova verzija programa MEDVED (7.0). Prikazane su izmjene i poboljšanja modula za stručnu obradu knjižnične građe: riješen je problem normativne datoteke autora, predmetnih odrednica i nakladnika. Slijedio je prikaz radne verzije programa ČASOPISI, u kojem je najveća pozornost usmjerena na cirkulaciju periodike. Program za posudbu CIBIGA odlikuje se dobro razrađenim područjem rezervacija i statistike (dnevna, tjedna, godišnja).

Najveća se novost u verziji 7.0 odnosi na dio tzv. uslužnih programa – konverziju za prihvata, koja nudi mogućnost kopiranja kataložnog zapisa iz baze podataka jedne knjižnice u bazu podataka druge (Knjižnice Medveščak). Gospođa S. Pavlaković predstavila je novu verziju MEDVEDA, a gospodin L. Valčić pokazao je traživanje baze putem WEB sučelja.

S obzirom na programske alate kojima je rađen MEDVED, nerelacijsku bazu podataka i komunikacijski

softver za realiziranje upita bazi, postavlja se pitanje kvalitetnog umrežavanja knjižnica. Naime, ako je namjera autora da se program koristi za rad u manjim knjižnicama, koje nemaju namjeru značajno proširivati fond i broj korisnika, tada se program s mogućnostima koje nudi za knjižnično poslovanje može smatrati zadovoljavajućim.

Ostalo je nedorečeno što će autori tog programa dalje učiniti s novom verzijom i kako će je ponuditi drugim zainteresiranim knjižnicama koje čekaju da se riješi problem konverzije podataka da se mogu umrežiti.

Na Institutu Rudjer Bošković predstavljen je englesko-nizozemski program ADLIB, za uzak krug pozvanih. O ponudjačevom odnosu prema hrvatskom jeziku dovoljno govori činjenica da je prezentacija priređena na engleskom jeziku. Program se razvijao u skladu s korisničkim željama i potrebama, a u cijelosti nudi niz mogućnosti koje nisu prijeko potrebne gradskim knjižnicama. ADLIB se ne veže uz neku od klasičnih baza podataka, već koristi autonomnu bazu

koja ne koristi UNIMARC format. Prilagodba cijelog programa uporabi u Hrvatskoj zahtijevala bi redefiniciju sortinga u bazi podataka, prijevod cjelokupnog programa i konverziju u UNIMARC format. Pored visoke cijene programa i godišnjeg održavanja, to bi značilo i dodatno poskupljenje. Demo verzija programa može se naći na adresi: <http://www.disbv.com>

Tjedan dana kasnije održana je još jedna prezentacija knjižničkog softvera na Institutu Rudjer Bošković. Prikazan je američki program Dynix, no mi ga nismo uspjeli vidjeti. Pojedivosti o programu dostupne su na adresi: <http://www.uk.dynix.com>

Dojam je, nakon posjećenih prezentacija, da će razvoj knjižnične djelatnosti u Hrvatskoj u budućnosti biti obilježen pojedinačnim pokušajima rješenja bez koordinacije na državnoj razini.

D. Kamber-Kontić, M. Masar, V. Vitori

■ Zajedno s ravnateljem Gradske knjižnice u Zadru, kolegom Ivanom Peharom i kolegicom Ivankom Stričević, posjetila sam dvije inozemne tvornice namještaja i opreme za knjižnice.

Sredinom travnja bili smo gosti tvornice EKZ iz Reutlingena u Njemačkoj. EKZ (Einkaufszentrale für Bibliotheken) je poznata tvornica utemeljena 1928. godine koja od 1947. godine proizvodi i namještaj za knjižnice. Posjeta tvornici, a zatim i obilazak tri gradske knjižnice opremljene njihovim namještajem (Reutlingen, Ditzingen i Esslingen) potvrdila je da je EKZ vodeća firma sa nizom referenci u Europi, Maloj Aziji i dijelu

Dana 19. lipnja 1998. u prostorijama Hrvatske gospodarske komore, Županijske komore Osijek, održana je I. smotra Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku. Tom je prigodom, uz velik broj nazočnih, većinom članova Društva knjižničara Slavonije i Baranje, promoviran novi studij knjižničarstva i hrvatskog jezika i književnosti na Pedagoškom fakultetu u Osijeku. Budući su se studenti mogli upoznati s programom studija koji im je prezentiran putem letaka, kompjuterskim programom i usmenim izlaganjem. Koordinator Studija knjižničarstva je dugogodišnji član Društva mr. Vera Erl. Prva generacija studenata trebala bi započeti studij u novoj akademskoj godini 1998./99.

Afrike. Funkcionalnost, jednostavnost, kvaliteta i suvremeni dizajn su odlike cijelog asortimana namještaja, od polica, stolova, pultova do specifičnih dijelova (npr. za AV građu). Posebno oduševljava niz praktičnih rješenja koja olakšavaju snalaženje korisnika u prostoru do tzv. sitnog inventara i materijala koji pomažu u radu stručnih djelatnika.

Na kraju boravka u pokrajini Baden Württemberg posjetili smo i gradsku knjižnicu u Biberachu, impresivno zdanje bivše gospodarske zgrade iz 16. stoljeća, interijerski ultramoderno uređeno. U toj knjižnici smo u praksi vidjeli samozaduživanje korisnika, što je za nas bila novost.

U istom mjesecu smo posjetili talijansku tvornicu opreme *Gonzagarredi*, u Gonzagi, pokrajina Lombardija. Prije dolaska u tvornicu posjetili smo gradsku knjižnicu u Cerei. Knjižnica se upravo preselila u zgradu bivše osnovne škole, što je u Italiji dio vladinog programa (prostori škola koje zbog pada nataliteta ostaju bez učenika, ustupaju se narodnim knjižnicama!). Tvornica u Gonzagi postoji od 1925. god., a započela je s proizvodnjom didaktičkog materijala (poznati edukacijski program Marije Montessori). Danas proizvode opremu za knjižnice, dječje vrtiće i domove umirovljenika. Tvornica *Gonzagarredi* oprema knjižnice uglavnom u Italiji, ali njihov namještaj nije tako funkcionalan kao što smo očekivali, bez obzira na vrlo kvalitetan, posebno drveni materijal. Osjeća se da autori ovog programa opreme ne surađuju dovoljno sa knjižničarima.

Oba puta su bila vrlo korisna, ne samo zato što smo vidjeli dvije inozemne tvornice specijalizirane opreme, nego što smo mogli procijeniti i gdje smo mi u ovom segmentu naše struke. Ne bez ponosa, tvrdim da ne moramo imati osjećaj manje vrijednosti.

A. Grošinić

■ Dana 29. travnja 1998. ministar kulture mr. Božo Biškupić svečano je otvorio prvu knjižnicu i čitaonicu u povijesti Jasenovca. Prostor od 120 m² izgrađen je za potrebe knjižnice, i sastoji se od dječjeg odjela i odjela za odrasle s čitaonicom i izložbenom galerijom. Uz građane Jasenovca svečanosti otvaranja prisustvovali su knjižničari iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice i Knjižnica grada Zagreba te knjižničari Sisačko-moslavačke županije. Prvu kulturnu iskrinu u Jasenovac donijela su četiri književnika: akademici Slavko Mihalić i Nedjeljko Fabrio te pjesnici Miroslav Mađer i Željko Knežević, koje je publici okupljenoj na književnom susretu predstavila urednica i novinarka Hrvatskoga radija Đurđa Mačković.

Knjižnica ima fond od 2.000 knjiga koji se svakodnevno povećava zahvaljujući Ministarstvu kulture i drugim donatorima. U knjižnici radi knjižničarka Valerija Sajko.

Nakon akcije "Oluja" 1995. godine, kad je zaokružena granica Sisačko-moslavačke županije, adaptirani su prostori i osuvremenjena je oprema u knjižnicama u Petrinji, Glini, Hrvatskoj Kostajnici, Topuskom, Dvoru, Sunji, Vojniću i Jasenovcu. Uskoro se otvaraju knjižnice u novim prostorima u Gvozdu i Kutini. Knjižnice je obnovila i stavila u funkciju županijska matična služba uz veliku materijalnu pomoć Ministarstva kulture i pojedinih općina.

J. Jednačak

■ Početak ove godine označio je konačan povratak Gradske knjižnice Slavonski Brod u svoj prostor. Veselili su se tome podjednako njezini korisnici djelatnici Knjižnice, koji su se nakon gotovo šest godina nade i rada na drugim lokacijama, našli u obnovljenom i novouređenom prostoru, koji, i estetski i funkcionalno, uistinu predstavlja iskorak u 21. stoljeće.

Gradska knjižnica Slavonski Brod smještena je u samom središtu grada na prostoru omeđenom kompleksom brodske Tvrdave i rijekom Savom, te zelenom površinom koja je odvaja od stambenog i poslovnog dijela grada.

Znatno oštećena u ratnim razaranjima Broda i zbog stalnih oružanih provokacija iz okupirane bosanske Posavine, Knjižnica nije radila šest godina u tom prostoru. To je vrijeme iskorišteno za animaciju domaće i svjetske javnosti za potporu u njenoj obnovi, za izradu idejnih i izvedbenih projekata, za osiguravanje novčanih

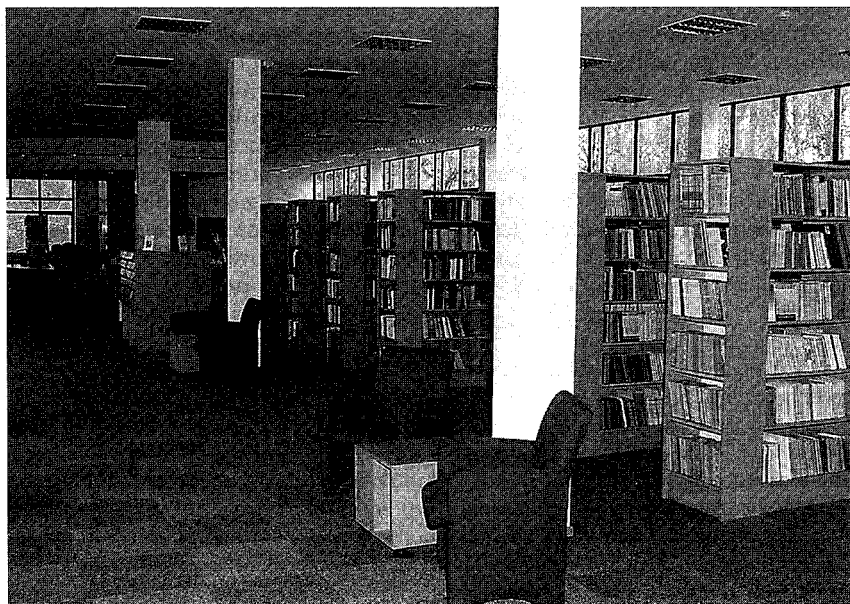
sredstava za te svrhe, te, konačno, za izvođenje radova na obnovi i revitalizaciji.

Na inicijativu Knjižnice, Grad Slavonski Brod i Županija brodsko-posavska naručili su, a Arhitektonski biro centar '51 iz Zagreba izradio je kompletnu projektnu dokumentaciju za sanaciju i uređenje Knjižnice. Tim projektima objekt Knjižnice netto površine cca 1.600 m² trebalo je uređiti u cjelini, te opremiti funkcionalnom opremom u skladu s važećim standardima.

Radovi na sanaciji trajali su dvije godine. Izvođač radova bio je Zavod za izgradnju iz Slavenskog Broda. Financijska sredstva osigurali su Ministarstvo kulture RH, Grad Slavonski Brod i Županija brodsko-posavska.

Danas, kad je Knjižnica u funkciji i u svom punom sjaju i ljepoti pred očima svojih korisnika i cjelokupne hrvatske kulturne javnosti, treba istaknuti da su se višegodišnje nade njenih djelatnika, a osobito nade, planovi, nesebičan trud i svekolika nastojanja njene ravnateljice Branke Solina, u potpunosti obistinili i ostvarili.

Zgrada je Knjižnice dvokatna. Prostor u prizemlju sastoji se od dva odvojena dijela, povezana s cjelovitim prostorom na katu. Prostor je u tlocrtu u obliku slova "L". U prizemlju Knjižnice ukupne površine od 592 m² nalaze se: čitaonica dnevnog i tjednog tiska (117 m²), odjel za djecu s igraonicom (120 m²), radni prostor za osoblje (135 m²), spremišta knjiga (121 m²), ulazni prostor (60 m²), sanitarni čvor s ulaznim prostorom (27 m²) i vjetrobrani. Na katu su na ukupno 993 m² smješteni odjel za odrasle i mladež (470 m²), studijska čitaonica (76 m²), zavičajna zbirka (36 m²), višenamjenska dvorana (139 m²), pri-

Gradska knjižnica u Slavonskom Brodu

ručno spremište knjiga (77 m²), radni prostor za osoblje (81 m²) i sanitarni čvor (18 m²).

Uz manipulativni pult i prostor s knjigama u slobodnom pristupu ugrađeno je malo teretno dizalo nosivosti do 100 kg, koje povezuje spremišta knjiga u prizemlju i kat, čime se osigurava brza doprema knjižne građe od spremišta do korisnika. Knjižnica raspolaže knjižnim fondom od 120.000 svezaka, od kojih je gotovo polovina dostupna korisnicima u slobodnom pristupu. Tu je i nešto skromniji fond periodike (najveći je dio izgorio u požaru koji je zahvatio Gradsku čitaonicu u vrijeme zauzimanja Vojarne u Slavonskom Brodu), te dragocjena građa zavičajne zbirke.

Preseljenje cjelokupnog fonda Knjižnice u nove prostorije obavljeno je za nepuna dva i pol mjeseca. Djelatnici Knjižnice, zajedno sa svojom ravnateljicom, iskazali su visok stupanj stručnosti i organizacije, te spremnost i želju da brojnim korisnicima knjižnice što prije otvore vrata tog nadasve lijepog i funkcionalnog objekta, što je i učinjeno 16. ožujka ove godine.

Zahvalnost za učinjeno ponajviše pripada: ravnateljici Knjižnice, pro-

jektantima i izvođačima radova, financijerima sanacije i obnove Knjižnice, ali isto tako i svim kolegama i kolegicama iz knjižničarske struke diljem Hrvatske, koji su neposredno savjetom ili drugim oblicima potpore kroz cijelo ovo vrijeme hrabro djelatnike Knjižnice u ostvarivanju projekta. Posebnu zahvalnost zaslužuju Zavičajni klub Brođana u Zagrebu te građani Slavanskog Broda i Županije brodsko-posavske, koji su strpljivo čekali dan kad će se ponovno otvoriti njihova Knjižnica u svome punom sjaju i ljepoti.

N. Lakić

Prilog kolege Lakića dostavljen nam je prije svečanog otvorenja Knjižnice i objavljujemo ga s neznatnim skraćivanjima. Kolegica Ružica Junačko javila nam je u kraćem prilogu da je Gradsku knjižnicu Slavonski Brod svečano otvorio ministar kulture mr. Božo Biškupić u prisutnosti velikog broja uzvanika 26. svibnja 1998., u čast Dana državnosti i pedesete obljetnice osnivanja Knjižnice. Kolegica Junačko poslala nam je i

slikovni materijal među kojim smo izabrali fotografiju polica s gradom u slobodnom pristupu

■ Dana 28. lipnja 1998. godine svečano je otvorena Knjižnica i čitaonica u Gvozdu. Danas Gvozd, a još prije dvije godine Vrginmost, pripada Sisačko-moslavačkoj županiji, a prije Domovinskog rata bio je u Zajednici općina Karlovac. Knjižnica je osnovana pedesetih godina u 65 m², tamnom, vlažnom i posve neadekvatnom prostoru s 5000 knjiga. Zahvaljujući podršci i sredstvima Ministarstva kulture RH, ministra kulture mr. Bože Biškupića i Općine Gvozd, Knjižnica i čitaonica nastavlja svoju djelatnost u svijetlom i privlačnom prostoru od 130 m², s nešto više od 4000 knjiga, s odjelima za djecu, odrasle, referentnom zbirkom i čitaonicom dnevnog tiska. Ovim prostorom koji je namijenjen djetetu od tri godine do odraslog čovjeka, željeli smo unijeti moderan europski duh koji afirmira Hrvatsku bez rubova, bez periferije. U knjižnici će raditi djelatnica Vera Marijanica kojoj županijska matična služba želi mnogo uspjeha i dobre suradnje.

J. Jednačak

MJESEC HRVATSKE KNJIGE '98

Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i ove je godine, četvrti put za redom, povjerilo organizaciju Mjeseca hrvatske knjige Knjižnicama grada Zagreba.

Ta već tradicionalna svečanost hrvatske knjige obilježavat će se od 15. listopada do 15. studenoga, a očekuje se, da će se kao i dosad, uključiti knjižnice, književnici, nakladnici, knjižari, knjižničarska, književna i kulturna društva, mediji, lokalne novinske i radiotelevizijske kuće i razne druge kulturne ustanove.

Protetklih su godina u sklopu te manifestacije održane brojni književni susreti, predavanja, predstavljanja novih knjiga, izložbe i druge raznovrsne priredbe kojima je prisustvovalo nekoliko tisuća posjetitelja širom Hrvatske. U mnogim je sredinama to bila izvrsna prigoda da se javnosti, a ne samo krugu redovitih korisnika, pokažu raznovrsni i zanimljivi programi narodnih knjižnica i upozori na vrijednost njihovih zbirki i time na

najbolji način promiče kultura čitanja i podiže razina čitanosti i pismenosti.

Dane Mjeseca hrvatske knjige iskoristili su bibliotekari, nakladnici a i nadležna ministarstva i službe i za pokretanje djelatnosti onih knjižnica čije su zgrade porušene ili čiji su fondovi devastirani (kao u Kninu i Vukovaru, gdje su nakladnici darovanim knjigama znatno obogatili knjižnice), ili pak za poticanje i obogaćivanje rada knjižnica gdje je on zamirao ili se potpuno ugasio (Korčula, Hvar), otvarane su nove knjižnice, obnavljani i proširivani postojeći prostori, ponovno pokretana prekinuta djelatnost.

U tom su razdoblju bibliotekari običavali održavati i stručna savjetovanja i okrugle stolove, na kojima se promišljalo o novim tehnologijama i suvremenim oblicima rada, najčešće u obljetničkom okruženju proslavljanja nekoliko desetljeća pa i stoljeća, stoljeća i pol osnutka prvih narodnih knjižnica i ilirskih čitaonica u pojedinim sredinama.

I ove će godine narodne knjižnice obilježiti Mjesec hrvatske knjige '98. u programima koji uvažavajući baštinu kreiraju budućnost knjižnica.

Programski je odbor MHK '98., kojega vodi ravnateljica KGZ-a Anka Katić-Crnković, održao prvu sjednicu, razmotrio programski i financijski okvir MHK "98., donijevši odluku o svečanom otvaranju u Križevcima u povodu 160. obljetnice osnutka ilirske narodne knjižnice i čitaonice, koje će se održati u, novom opremom obnovljenoj, Gradskoj knjižnici "Franjo Marković".

Mjesec hrvatske knjige bit će popraćen prigodnim plakatima, promidžbenim materijalima i programskom knjižicom. Pozvani su svi zainteresirani sudionici manifestacije da svoje programe, koji će biti objavljeni u programskoj knjižici, pošalju Organizacijskom odboru MHK '98., u Gradsku knjižnicu, Starčevićev trg 6, Zagreb, do 20. kolovoza 1998. godine.

T. Nebesny

STATUT

Na temelju članka 11., i članka 37. Zakona o udrugama ("Narodne novine" br. 70/97), Hrvatsko knjižničarsko društvo na svojoj skupštini održanoj 9. 01. 1998. godine, donosi

STATUT HRVATSKOGA KNJIŽNIČARSKOG DRUŠTVA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se statutom uređuju naziv i sjedište Hrvatskoga knjižničarskog društva kao saveza udruga (u daljem tekstu: Društvo), područje djelovanja, zastupanje, ciljevi, djelatnost, javnost rada, članstvo i članarina, prava i obveze članova, stegovna odgovornost članova, unutarnje ustrojstvo, djelovanje i način rada tijela Društva, imovina i način raspolaganja s dobiti, prestanak Društva, kao i druga pitanja važna za obavljanje djelatnosti Društva.

Članak 2.

Hrvatsko knjižničarsko društvo je nezavisni, nevladin i neprofitni staleški savez udruga, koji okuplja udruge u knjižničarskoj djelatnosti.

U ostvarivanju svojih ciljeva i interesa Društvo djeluje na području Republike Hrvatske.

Društvo je pravna osoba upisana u registar udruga pri Ministarstvu uprave Republike Hrvatske.

II. NAZIV I SJEDIŠTE, OBLIK I SADRŽAJ PEČATA

Članak 3.

Naziv Društva je: Hrvatsko knjižničarsko društvo.

Prijevod naziva Društva na engleski jezik je: Croatian Library Association.

Sjedište Društva je u Zagrebu u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, Hrvatske bratske zajednice bb, 10 000 Zagreb.

Članak 4.

Naziv Društva kao i sjedište Društva mijenjaju se odlukom Skupštine.

Društvo u svom poslovanju upotrebljava pečat.

Pečat je okruglog oblika promjera 3 cm i na njemu je upisan sljedeći tekst: Hrvatsko knjižničarsko društvo – Zagreb.

III. CILJEVI I DJELATNOSTI KOJIMA SE OSTVARUJU CILJEVI

Članak 5.

Ciljevi djelovanja Društva su:

1. Poticanje osnivanja i razvitka svih vrsta knjižnica i širenje zanimanja društva za knjigu i knjižnice

2. Podizanje svijesti o potrebi promicanja pisane kulturne baštine od nacionalnog značaja

3. Promicanje i stručna pomoć u razvoju i unapređivanju standarda stručnog rada, u cilju ravnopravnog i slobodnog pristupa građi i informacijama za sve korisnike.

4. Briga za očuvanje demokratskog prava knjižničnih djelatnika o slobodi stvaranja, dobivanja i diseminacije informacija.

Članak 6.

Djelatnosti Društva kojima ostvaruje svoje ciljeve su:

1. Promicanje kvalitetnih knjižničnih i informacijskih službi

2. Zastupanje i promicanje interesa djelatnika s knjižničarskim zvanjima

3. Praćenje zakonskih propisa o knjižničnim i informacijskim službama i pružanje stručne pomoći u izradi zakona, propisa i normi

4. Poticanje suradnje među knjižnicama

5. Suradnja s udrugama i ustanovama iz srodnih djelatnosti i službi

6. Sudjelovanje u organiziranju stalnog stručnog usavršavanja i u izradi programa tog usavršavanja

7. Podupiranje Unescovog Manifesta za narodne i Manifesta za školske knjižnice

8. Koordinacija i povezivanje rada svojih članova - svih pojedinih knjižničarskih udruga u Republici Hrvatskoj, kako bi se zajedničkim djelovanjem i jedinstvenim istupanjem unaprijedila knjižničarska struka i knjižnična djelatnost

9. Poticanje stručnog i znanstvenog rada knjižničnih djelatnika i dodjela javnih priznanja zaslužnim članovima

10. Izdavanje stručnih časopisa i drugih stručnih publikacija o knjizi, knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti

11. Sudjelovanje u kreiranju i provedbi zakona i propisa na području knjižničarstva

IV. PREDSTAVLJANJE, ZASTUPANJE I POTPISIVANJE

Članak 7.

Predsjednik Društva predstavlja i zastupa Društvo u okviru opisanih djelatnosti u odredbama člana 25, te je ovlašten potpisnik Društva.

Članak 8.

U slučaju odsutnosti predsjednika Društva, zamjenjuje ga potpredsjednik iz Zagreba, odnosno drugi potpredsjednik.

Osoba koja zamjenjuje predsjednika ima prava i ovlasti predsjednika Društva za vrijeme za koje ga zamjenjuje.

Članak 9.

Predsjednik Društva može, u okviru svojih ovlasti, dati drugoj osobi pisanu punomoć za zastupanje u pravnom prometu.

Punomoćnik može zastupati Društvo samo u granicama ovlasti iz punomoći.

V. IMOVINA I ODGOVORNOST ZA OBVEZE

Članak 10.

Imovinu Društva čine pokretne i nepokretne stvari, imovinska prava i novčana sredstva stečena uplatom članarina, dobrovoljnim prilozima i darovima, dotacijama iz državnog proračuna, proračuna općina, gradova i županija i fondova.

Imovinom raspolaže Društvo pod uvjetima i na način propisan zakonom, drugim propisima i ovim Statutom.

Članak 11.

Ako u obavljanju svoje djelatnosti Društvo ostvari dobit, ona se mora koristiti isključivo za obavljanje i unapređenje djelatnosti Društva kojima se ostvaruju ciljevi utvrđeni ovim Statutom, a sukladno zakonu, drugim propisima i ovom Statutu.

Članak 12.

Za svoje obveze Društvo odgovara cijelom svojom imovinom, u skladu sa zakonom.

Članak 13.

U slučaju prestanka Društva, imovina nakon namirenja vjerovnika, troškova sudskog i drugih postupaka, pripada članicama Društva - regionalnim društvima proporcionalno broju članova.

VI. UNUTARNJI USTROJ

Članak 14.

Za obavljanje svojih poslova Društvo može imati posebnu administrativnu službu i zapošljavati djelatnike (npr. tajnika, računovođu i druge).

Odluku o osnivanju posebne administrativne službe donosi Skupština na prijedlog predsjednika Društva, odnosno Glavnog odbora.

VII. TIJELA DRUŠTVA

Članak 15.

Društvom upravljaju članovi preko svojih izabраних predstavnikа.

Društvo ima sljedeća tijela:

- Skupštinu
- Predsjednika Društva i dva potpredsjednika
- Glavni odbor
- Izvršni odbor
- Nadzorni odbor
- Stručni odbor

Skupština

Članak 16.

Skupština je najviše tijelo Društva.

Skupštinu sačinjavaju predstavnici koje biraju članice Društva u skladu s njihovim Statutima, po ključu od jednog predstavnika na svakih 15 članova pojedine članice, s time da članica koja ima ukupno manje od 15 članova ima pravo na jednog predstavnika. Predstavnici skupštine Društva biraju se s mandatom od dvije godine. Pri izboru predstavnika članovi su obvezni voditi računa o primjerenom predstavljanju knjižničnih djelatnika prema vrstama knjižnica, rasprostranjenosti svojeg članstva u regiji i ostalim bitnim činjenicama, radi što pravilnijeg i potpunijeg

sastava delegata. Predstavicima se izdaje punomoć koju potpisuju predsjednik i tajnik pojedinog člana, odnosno odgovarajuća tijela.

Predstavnici koje izabere pojedini član Društva, čine delegaciju toga člana. Bez obzira na broj članova pojedinaca u jednoj članici i broja izabраних predstavnika, delegacija jednog društva djeluje kao jedinstveni predstavnik toga društva i pri glasovanju na Skupštini ima jedan glas. Članovi delegacije jedne članice na Skupštini između sebe biraju svog predstavnika koji glasuje u ime delegacije.

Članak 17.

Redovna skupština održava se svake druge godine. Redovnu skupštinu saziva Glavni odbor i o tome, najmanje mjesec dana prije datuma održavanja skupštine, pismeno izvješćuje članstvo objavljujući ujedno prijedlog dnevnog reda skupštine i mjesto njenog održavanja.

Ako Glavni odbor ne sazove skupštinu na vrijeme, razlog toga odlaganja obavezan je ispitati Nadzorni odbor koji može pokrenuti postupak radi sazivanja te skupštine.

Članak 18.

Skupština odlučuje pravovaljano ako je na njoj nazočna najmanje polovina članova Skupštine, što se mora ustanoviti na početku rada skupštine. Zaključci skupštine donose se natpolovičnom većinom glasova nazočnih članova Skupštine. Izbor predsjednika Društva, Glavnog i Nadzornog odbora i glasovanje o ostalim pitanjima u pravilu su javni.

Ako je na dnevnom redu izmjena ili dopuna Statuta, sazivač Skupštine obavezan je s predloženim promjenama upoznati sve članstvo Društva te članovima na uvid staviti tekst predloženih promjena ili dopuna najmanje mjesec dana prije dana održavanja skupštine.

O donošenju odluke o izmjeni ili dopuni Statuta, te odluke o prestanku rada Društva moraju glasovati bar dvije trećine delegacija na Skupštini.

Članak 19.

Skupština Društva:

1. donosi Statut, te njegove izmjene i dopune,
2. usvaja financijska izvješća
3. imenuje i razrješava predsjednika Društva i dva potpredsjednika
4. prima nove članove u Društvo
5. odlučuje o isključenju članova iz Društva
6. prima članove iz inozemstva
7. odlučuje o statusnim promjenama, ustroju i prestanku rada Društva, te o učlanjivanju u međunarodne knjižničarske udruge
8. verificira sastav Glavnog odbora Društva
9. izabire članove Nadzornog odbora i njihove zamjenike
10. razmatra izvještaj o radu i prijedloge koje podnose Glavni i Nadzorni odbor te uredništva izdanja Društva, i odlučuje o prihvatanju tih dokumenata,
11. daje razrješnicu Glavnom i Nadzornom odboru te predsjedniku Društva
12. donosi odluke o bitnim pitanjima djelatnosti Društva, utvrđuje smjernice za rad te program djelatnosti u narednom razdoblju
13. odlučuje o prijedlozima i žalbama članova
14. na prijedlog Glavnog odbora odlučuje o visini članarine,
15. dodjeljuje nagrade i priznanja društvima i članovima pojedinih društava,
16. donosi Pravilnik o dodjeljivanju "Kukuljevićeve povelje" i nagrade za mlade knjižničare "Eva Verona" kao jav-

no priznanje za postignute rezultate u knjižničarstvu u Republici Hrvatskoj.

17. odlučuje o učlanjivanju Društva u druga udruženja i istupanju iz njih,

18. odlučuje o prestanku rada Društva

19. odlučuje o drugim pitanjima utvrđenim zakonom i ovim Statutom

Članak 20.

Radom skupštine rukovodi radno predsjedništvo što ga čini 3-5 članova koje skupština bira iz svoje sredine, a radno predsjedništvo između sebe bira predsjedavajućeg.

Skupština bira:

– pet članova odbora za verifikaciju punomoći delegata i članova Glavnog odbora,

– dva zapisničara i dva ovjervitelja zapisnika,

– tri člana kandidacijske komisije za predlaganje imenovanja predsjednika i dva potpredsjednika Društva te članova Nadzornog odbora,

– tri člana biračkog odbora za imenovanje predsjednika i dvaju potpredsjednika Društva, te članova Nadzornog odbora, koji utvrđuje rezultate izbora.

Skupštinu otvara predsjednik Društva, a u slučaju njegove spriječenosti jedan od potpredsjednika. Konačni dnevni red utvrđuje se na skupštini. Zapisnik o radu skupštine potpisuju predsjedavajući radnog predsjedništva, zapisničar i ovjervitelj zapisnika.

Članak 21.

Izvanrednu skupštinu saziva Glavni odbor po potrebi ili na pismeno obrazloženi zahtjev jedne trećine članova ili na traženje Nadzornog odbora, u skladu s uvjetima predviđenim ovim Statutom. Ako Glavni odbor ne sazove Skupštinu u roku 60 dana od toga zahtjeva, skupštinu mogu sazvati predlagачи. Izvanredna skupština odlučuje samo o onome što je na dnevnom redu poslanom uz poziv na skupštinu.

Predsjednik Društva

Članak 22.

Predsjednika Društva imenuje Skupština iz redova članova Društva na vrijeme od dvije godine.

Ista osoba može se imenovati za predsjednika Društva najviše dva puta uzastopce.

Članak 23.

Za predsjednika Društva može biti imenovana osoba koja je državljanin Republike Hrvatske.

Članak 24.

Skupština Društva može razriješiti predsjednika Društva i prije isteka vremena za koje je imenovan, kada za to postoji važan razlog.

Važnim razlogom se smatra:

– vlastiti zahtjev

– gruba povreda dužnosti

– nesposobnost za uredno obavljanje poslova Društva

– nepostupanje po propisima i općim aktima Društva, odnosno neosnovano neizvršavanje odluka skupštine Društva ili postupanje protivno njima, te

– nanošenje veće štete Društvu

U slučaju razrješenja predsjednika, sukladno stavku 1. ovoga članka, na istoj sjednici skupštine Društva i pod istom točkom dnevnog reda, mora se imenovati novi predsjednik Društva.

Članak 25.

Predsjednik Društva obavlja poslove utvrđene zakonom, drugim propisima, ovim Statutom i općim aktima Društva, a posebice:

– organizira i vodi rad i poslovanje Društva

– odgovara za zakonitost rada Društva

– predstavlja i zastupa Društvo

– poduzima sve pravne radnje u ime i za račun Društva sukladno odredbama ovog Statuta

– zastupa Društvo u svim postupcima pred sudovima, upravnim i drugim državnim tijelima, te pravnim osobama s javnim ovlastima,

– predlaže u suradnji s Glavnim odborom skupštini Statut, njegove izmjene i dopune

– provodi odluke skupštine

– osigurava uvjete za rad skupštine

– na čelu je stručne službe Društva i odlučuje o njenim poslovima, kao i sklapanju i prestanku ugovora o radu zaposlenika u stručnoj službi,

– odobrava službena putovanja,

– sklapa ugovore o izvođenju investicijskih radova, nabavci opreme, osnovnih sredstava i donosi odluke o stjecanju, opterećivanju i prodaji imovine kada pojedinačna vrijednost ugovora o izvođenju investicijskih radova, odnosno pojedinačna vrijednost opreme, osnovnih sredstava i imovine ne prelazi vrijednost od 10.000 kn, a iznad toga iznosa samo uz prethodnu suglasnost Glavnog odbora,

– obavlja i druge poslove utvrđene zakonom, ovim Statutom i drugim općim aktima Društva.

Članak 26.

Društvo ima i dva potpredsjednika koje iz redova Glavnog odbora imenuje i razrješava skupština, u skladu s odredbama Statuta.

Jedan potpredsjednik mora biti iz Zagreba.

Potpredsjednici zamjenjuju predsjednika Društva u njegovoj odsutnosti i u tom slučaju imaju prava i obveze koje ima predsjednik u skladu s odredbama statuta i zakona.

Glavni odbor

Članak 27.

Glavni odbor Društva je izvršno tijelo skupštine, a čine ga:

– po jedan predstavnik svakog člana Društva, u pravilu predsjednik (iz onih društava koja nisu dala potpredsjednike)

– predsjednik Društva i oba potpredsjednika i

– predsjednik Stručnog odbora.

Za člana Glavnog odbora ista osoba može biti birana najviše dva puta uzastopce.

Članak 28.

Mandat članova Glavnog odbora traje dvije godine. Sjednicama Glavnog odbora predsjedava predsjednik Društva, ili u njegovoj odsutnosti potpredsjednik Društva.

Glavni odbor imenuje tajnika i blagajnika Društva.

Članak 29.

Glavni odbor ostvaruje zaključke skupštine, organizira djelatnosti Društva, održava veze sa članovima Društva i drugim stručnim udruženjima i ustanovama, donosi godišnji financijski plan, donosi godišnji plan rada Društva, predlaže visinu članarine, daje skupštini prijedloge o primanju članova, podnosi skupštini odgovarajuće prijedloge o isključenju, odnosno brisanju iz članstva, bira pet članova Ocjenjivačkog odbora koji predlažu dodjelj-

vanje "Kukuljevićeve povelje", pet članova odbora koji predlaže dodjeljivanje nagrade "Eva Verona" kao svoja pomoćna tijela, osniva odbore i komisije i potvrđuje njihovo članstvo, nadzire rad stručnih tijela, izjašnjava se o izvještajima i prijedlozima tih tijela, izabire glavne urednike stalnih izdanja Društva, imenuje uredničke odbore za izdanja Društva koje predlažu glavni urednici, daje smjernice o izdavačkoj djelatnosti časopisa i izdavanju publikacija Društva, brine se o izdavanju stručnih publikacija i utvrđuje njihove cijene, utvrđuje prijedlog dnevnog reda i saziva skupštinu, podnosi izvještaj o svom radu skupštini, organizira stručne sastanke i savjetovanja knjižničarskih djelatnika u Republici Hrvatskoj, daje suglasnost predsjedniku Društva za sklapanje ugovora o investicijskim radovima, nabavci opreme, osnovnih sredstava, i donošenju odluke o stjecanju, opterećivanju i prodaji imovine, kada pojedinačna vrijednost ugovorenog prelazi iznos iz članka 25. ovoga Statuta, odlučuje o promjeni adrese sjedišta, te obavlja ostale poslove u svezi sa zadacima i ciljevima Društva, i to prema odredbama ovoga Statuta i zaključcima skupštine.

Ako Glavni odbor ne obavlja svoje zadatke u skladu sa Statutom i zaključcima skupštine, skupština ga može opozvati pod uvjetima propisanim odredbom članka 19.

Članak 30.

Glavni odbor donosi zaključke na sjednicama, a može pravovaljano odlučivati ako sjednici prisustvuje natpolovična većina njegovih članova. Sjednice saziva predsjednik Društva pismeno uz prijedlog dnevnog reda. Dnevni se red utvrđuje na sjednici. Odluke na sjednicama donose se većinom glasova nazočnih članova. O radu na sjednicama Glavnog odbora vodi se zapisnik. Zapisnik se usvaja na sljedećoj sjednici Glavnog odbora, a dostavlja se svim njegovim članovima.

Na sjednice Glavnog odbora pozivaju se tajnik i blagajnik, predsjednik Nadzornog odbora ili njegov zamjenik, glavni urednici stalnih izdanja Društva, a mogu po potrebi biti pozvani i drugi.

Članak 31.

Predsjednik Društva saziva sjednice i predsjedava sjednicama Glavnog odbora, koordinira rad njegovih članova, brine se o provedbi zaključaka skupštine i Glavnog odbora, odobrava isplate u skladu s financijskim planom i potpisuje akte Društva.

Tajnik vodi administrativne poslove, zapisnik, knjigu osnovnih članova Društva, upisnik o dodijeljenim "Kukuljevićevim poveljama" i nagradi "Eva Verona", sređuje arhiv Društva te podnosi izvješće o radu Društva na skupštini.

Blagajnik vodi financijsko poslovanje Društva u skladu s financijskim planom, odgovara za uredno vođenje dokumentacije o tom poslovanju i za provedbu općih propisa koji se na to odnose.

Izvještaj o financijskom poslovanju blagajnik podnosi skupštini Društva, a periodične izvještaje o tom poslovanju obavezan je podnositi Glavnom odboru. Blagajnik u suradnji s predsjednikom i tajnikom izrađuje prijedlog financijskog plana za iduću godinu.

Izvršni odbor

Članak 32.

Izvršni odbor čine predsjednik Društva, oba potpredsjednika Društva i predsjednik Stručnog odbora Društva s mandatom od dvije godine, te tajnik i blagajnik Društva.

Izvršni odbor donosi zaključke na sastancima, a može pravovaljano odlučivati ako sastanku prisustvuje natpolovična većina njegovih članova. Sastanke saziva predsjednik Društva, a dnevni red se utvrđuje na sjednici. Odluke na sastanku donose se većinom glasova nazočnih članova. O radu na sastancima Izvršnog odbora vodi se zapisnik.

Izvršni odbor provodi zaključke Glavnog odbora, obavlja tekuće poslove i o obavljenom redovito izvješćuje Glavni odbor.

Nadzorni odbor

Članak 33.

Nadzorni odbor bira skupština Društva iz redova članova Skupštine, a čine ga tri člana i dva zamjenika. Nadzorni se odbor bira na dvije godine.

Nadzorni odbor nadzire rad Glavnog odbora i ostalih tijela Društva u smislu cjelokupne djelatnosti, uključivši financijsko i materijalno poslovanje te o tome podnosi pismeni izvještaj skupštini. O svojim povremenim pregledima i nalazima Odbor izvješćuje Glavni odbor barem jednom tijekom godine.

Ako Odbor utvrdi teže nepravilnosti u vođenju poslova ili ako ustanovi da se iz neopravdanih razloga ne obavljaju važni zadaci iz usvojenog programa rada ili ustanovi povredu Statuta Društva ili Etičkog kodeksa, obavezan je preko Glavnog odbora pokrenuti postupak za sazivanje izvanredne skupštine radi rasprave o tim pitanjima.

Pravovaljane zaključke Nadzorni odbor donosi ako sjednici prisustvuju sva tri odbornika, odnosno njihovi zamjenici. Odbor može imati zajedničku sjednicu s Glavnim odborom kada mora riješiti važna zajednička pitanja. Zajedničke sjednice sazivaju se na dogovoreni poziv predsjednika Društva i Odbora. Uz svoj izvještaj skupštini Odbor predlaže da se predsjedniku, tajniku, blagajniku i ostalim članovima Glavnog odbora po isteku njihova mandata dađe razrješnica. Izvještaje potpisuju svi članovi Nadzornog odbora.

Stručni odbor

Članak 34.

Stručni odbor koordinira stručni rad Društva, koji se ostvaruje u stručnim sekcijama, komisijama i radnim grupama. Stručni odbor podnosi prijedloge programa rada stručnih tijela i izvještava o njihovu izvršenju Glavnom odboru Društva.

Stručni odbor čine predsjednici sekcija Društva, a u njegovu radu sudjeluje predsjednik, ili jedan od potpredsjednika Društva.

Članovi Stručnog odbora biraju između sebe predsjednika Stručnog odbora i njegova zamjenika. Predsjednik koordinira rad Stručnog odbora i zastupa stručna tijela u Glavnom i Izvršnom odboru Društva.

Stručni odbor održava sastanke u skladu s potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Mandat Stručnog odbora traje 2 godine.

Sekcije Društva

Članak 35.

Društvo ima sekcije

- po vrstama knjižnica,
- po vrstama knjižničarskih djelatnosti.

Stručni odbor predlaže Glavnome odboru broj, naziv i područje djelovanja sekcija. Odluku o osnivanju i ukida-

nju sekcija donosi skupština Društva na prijedlog Glavnog odbora.

Zadaća je svake sekcije da potiče i usklađuje stručni rad u području svojeg djelovanja.

Rad svake pojedine sekcije koordinira upravni odbor sekcije od najmanje pet osoba, koji u pravilu uključuje predsjednike stručnih komisija. Oni među sobom biraju predsjednika i tajnika sekcije.

Mandat članovima upravnog odbora, predsjedniku i tajniku sekcije traje dvije godine, s mogućnošću produženja za još dvije godine.

Članak 36.

Svaka sekcija može u okviru svojih ovlaštenja potaknuti osnivanje i ukidanje stručnih komisija. U tom smislu ona daje prijedloge Glavnom odboru s prijedlogom popisa članstva.

Članovi komisije su stručnjaci izabranog područja koji se kandidiraju po stručnosti, afinitetima i programima rada komisije.

Članovi komisije biraju između sebe predsjednika i tajnika komisije. Predsjednik koordinira rad komisije i redovito o tom radu podnosi izvještaje svojoj sekciji.

Mandat predsjednika i tajnika komisije traje dvije godine, s mogućnošću produženja za još dvije godine.

Izdavačka djelatnost Društva

Članak 37.

Društvo izdaje stalna, povremena i prigodna izdanja, koja uređuje Urednički odbor izdanja.

Društvo izdaje i stručni časopis Vjesnik bibliotekara Hrvatske i glasilo HKD Novosti, koje uređuju Urednički odbori imenovani od Glavnog odbora na prijedlog njihovih glavnih urednika.

Društvo može pokretati i izdavati i druge publikacije i druga informativna ili stručna glasila. O tome odluku donosi Glavni odbor, o čemu je obavezan izvjestiti prvu sljedeću skupštinu. Urednički se odbori sastoje od pet do sedam članova. Glavni odbor Društva izabire glavne urednike uredničkih odbora. Glavni urednici su i odgovorni urednici, a za svoj rad odgovaraju Glavnom odboru i skupštini. U svojem uredničkom radu glavni urednici i svi članovi uredničkih odbora slijede upute Glavnog odbora.

Mandat uredničkih odbora i glavnog urednika traje do izbora novog Glavnog odbora ili do istupa ili opoziva tih urednika i članova. Mandat uredničkog odbora glasila Društva može se produžiti dok ne budu obavljene zadaće preuzete za određeno vremensko razdoblje.

Urednički odbori sastaju se najmanje dvaput godišnje.

O radu uredničkih odbora i izdavačkoj djelatnosti glavni urednici jednom godišnje podnose izvještaje Glavnom odboru, a svoje izvještaje podnose i na skupštini Društva.

U radu izdavačke djelatnosti primjenjuju se odgovarajući propisi koji uređuju izdavačku djelatnost.

VIII. ČLANSTVO U DRUŠTVU

Članak 38.

Članovi su Hrvatskoga knjižničarskog društva kao saveza, pojedina knjižničarska društva u Republici Hrvatskoj registrirana kao udruge.

Članom Društva na prijedlog Glavnog odbora može postati i knjižničarsko društvo kao pravna osoba sa sjedištem u inozemstvu, ako se pridržava ciljeva utvrđenih ovim Statutom, u skladu sa Zakonom.

Počasni članovi su pojedinci koji se učlanjuju u Društvo putem svoga članstva u regionalnom društvu. Počasni članovi imaju pravo sudjelovati u radu Društva u

skladu s odredbama Statuta i Zakona, ali bez prava odlučivanja i obveze plaćanja članarine.

Društvo se može učlaniti u međunarodne knjižničarske udruge, o čemu odluku donosi skupština, na prijedlog Glavnog odbora.

Članak 39.

Pojedina knjižničarska društva mogu postati članovima Društva, ako zahtjev za primanje u članstvo ovog saveza putem svojeg nadležnog tijela podnesu Glavnom odboru Društva. Na prijedlog Glavnog odbora skupština Društva prima novog člana.

Članstvo u Društvu prestaje kada prestane postojati udruženi član kao udruga, i u drugim slučajevima utvrđenim Zakonom.

Član može istupiti iz Društva kada njegovo nadležno tijelo donese odluku o istupanju iz članstva. Prilikom istupanja iz Društva član je obavezan podmiriti sve preostale financijske obveze prema Društvu. Odluka o istupanju člana Društva dostavlja se Glavnom odboru Društva, koji o tome izvještava skupštinu.

Na prijedlog Glavnog odbora i Nadzornog odbora skupština Društva može iz članstva isključiti člana koji se ne pridržava Statuta i Etičkog kodeksa Društva, te koji tijekom tri godine uzastopce ne izvrši svoje obveze prema Društvu, napose ako ne plaća članarinu. Ovu odluku skupština Društva donosi natpolovičnom većinom glasova svih članova skupštine nazočnih sjednici.

Članak 40.

Prava su članova Društva:

- sudjelovati u radu Društva, u skladu sa Statutom
- davati prijedloge i inicijative u svezi djelovanja Društva
- tražiti zaštitu Društva u slučaju ometanja stručne djelatnosti

Članak 41.

Obveze su članova Društva:

- ostvarivati ciljeve Društva,
- čuvati i podizati ugled knjižničarske struke,
- pridržavati se odredaba Statuta,
- pridržavati se načela utvrđenih u Etičkom kodeksu Društva.

Posebne su obveze članova Društva da redovno plaćaju članarinu, podmiruju uredno sve financijske obveze prema Društvu, da surađuju s tijelima Društva te da obavljaju zadatke iz programa rada i drugih odluka tijela Društva.

Javnost rada Društva

Članak 42.

Djelovanje Društva je javno.

Društvo obavješćuje članove o svom radu u svojim glasilima.

O obavljanju djelatnosti Društvo može obavješćivati javnost putem sredstava javnog priopćavanja, izdavanjem kataloga publikacija, objavljivanjem općih akata i sl.

Za javnost rada Društva odgovoran je predsjednik Društva.

Članak 43.

Rad skupštine Društva je javan.

Javnost se može iznimno isključiti sa sjednice Društva u sljedećim slučajevima:

- kada se raspravlja o podacima koji se smatraju poslovnim tajnom Društva, te
- kada to odluči većina članova skupštine

IX. FINANCIJSKO POSLOVANJE DRUŠTVA

Članak 44.

Financijsko poslovanje Društva obavlja se u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Društvo vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema propisima kojima se uređuje način vođenja računovodstva neprofitnih organizacija.

Članak 45.

Društvo ostvaruje prihode obavljanjem djelatnosti, iz članarina, potpora, te iz drugih zakonom dopuštenih izvora (npr. darovi, sponzorstva, legati i dr.).

Sredstva Društva koriste se samo za namjene iz njegove djelatnosti.

Članak 46.

Za svaku godinu Glavni odbor donosi financijski plan i godišnji obračun Društva.

Ako se ne donese financijski plan za sljedeću poslovnu godinu do 31. prosinca tekuće godine, donosi se privremeni financijski plan za razdoblje od tri mjeseca.

Godišnji obračun se donosi u zakonom propisanim rokovima.

Članak 47.

Naredbodavatelj za izvršenje financijskog plana je predsjednik Društva.

Računovodstvenu i knjigovodstvenu dokumentaciju, sukladno ovlaštenju i posebnim općim aktima, potpisuje osoba koju predsjednik Društva ovlasti.

X. PRESTANAK DRUŠTVA

Članak 48.

Društvo prestaje odlukom skupštine Društva, te u drugim slučajevima predviđenim Zakonom o udrugama ("Narodne novine", broj 70/97.), što se utvrđuje posebnim rješenjem nadležnog tijela državne uprave.

Odluku o prestanku Društva donosi skupština Društva dvotrećinskom većinom danih glasova na toj skupštini.

Odluka o prestanku Društva objavljuje se u skladu s važećim propisima, a može se objaviti i putem drugih sredstava javnog priopćavanja. Imovina Društva dijeli se u skladu s odredbama člana 13.

XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 49.

Stupanjem na snagu ovoga Statuta prestaje važiti Statut Hrvatskoga bibliotekarskog društva donesen 7. 5. 1992. godine.

Članak 50.

Ovaj Statut stupa na snagu osmoga dana od njegove objave u HBD Novostima.

Predsjedavajuća skupštine
Aleksandra Malnar

Statut je objavljen u HBD NOVOSTIMA
br. 11 (srpanj 1998) pa stupa na snagu 31. srpnja 1998.

Predsjednica Hrvatskoga knjižničarskog društva
Dubravka Kunštek

Mala škola Interneta (7) World wide web (drugi dio)

Web je mrežna služba koja je postala drugo ime za Internet. Zapravo znači *tkivo, tkanina, mreža paučja*. O tome kakova mu je uloga najbolje pokazuje crtana šala preuzeta iz američkoga tjednika *The Chronicle of higher education*:

Pomalo će sve živo morati biti umreženo, ako želi opstati (uključujući i kućne ljubimce).

Čini se da bi nabranjanjem mrežnih služaba naša mala škola mogla prestati. Zapravo, ona se istom može započeti s mnogo zanimljivijim stvarima za knjižničare. Prije svega zato što su knjižnice počele, s jedne strane, u svoju djelatnost uključivati i pristup Internetu i to preko Weba. S druge strane, same knjižnice mogu imati svoju naslovnicu (site) na Internetu. Na njoj se obično opisuje sama knjižnica i službe njene, a gdjekad je omogućeno i pretraživanje građe pomoću OPACa ili javnoga kataloga kako se u nas uobičajava reći. Naziv ne veli mnogo jer su i ostali katalogi javni, ali je u engleskome nazivu *online public catalog*, ovo *public* u značenju *pučki*, tj. svakomu dohvatljiv i shvatljiv. Zapise iz uobičajenoga knjižničnoga kataloga najbolje iščitavaju uvježbani stručnjaci.

Pristup je Internetu iz knjižnica najbolja dopuna njenim djelatnostima: proširivanje obavijesnoga njena prostora. Time se ujedno i javljaju nova pitan-

ja koje službe na Internetu nude knjižnice. Poznato je da pariska knjižnica u središnjici "George Pompidou" ne dopušta porabu elektronične pošte. Osmišljavanje je porabe Interneta u knjižnicama nov izazov. Knjižničarima, koji bi opisali kako se u njihovoj knjižnici to pitanje rješava, rado bismo ustupili mjesto u idućim nastavcima male škole.

"Sve što želite jest negdje na Internetu, ali kako da se to nađe?" samo je jedna od doskočica kojima se služe pisci o pitanjima pretraživanja na mreži. Slično kao i u knjižnicama, tkogod ili što god (strojni naputak) mora mrežnu građu sadržajno obraditi da bi se ona mogla pretraživati.

Spomenuli smo najpoznatija pomagala za tu svrhu, tzv. pretražnike (search-engines). Ali, stalna na Internetu samo mijena jest. Tako su nam se uz poznate pretražnike (Yahoo, Alta Vista i dr.) pojavila i nova pomagala za istu svrhu. Imaju nove mogućnosti i nov naziv: pa-

metni pretražnik (intelligent agent). Trgovačka su im imena neobična, primjerice SSSpider, Agent Suit, Zurfrider.

Razlike među običnim i pametnim pretražnikom možemo zapaziti istom kad se поближе upoznamo s njihovim mogućnostima pretraživanja. To je ujedno najbolja vježba da se jasno uoči razlika među obaviješću i znanjem. U idućim ćemo se nastavcima pozabaviti dvama pitanjima: a) kako rade pretražnici b) kako rade pametni pretražnici. Može se očekivati da će zbog Interneta u knjižnicama sami knjižničari morati posjedovati umješne pretražne vještine.

Kako rade pretražnici

Javno je dostupno oko 800 pretražnika. Njima se može pretraživati

građa na jedno 20,000.000 mjesta. Ta bismo mjesta mogli nazvati kratko nalazištima, nalazištima (elektronične) građe. Kako pristupiti pretraživanju njihovu jednako je važno kao i znati koje pretražnike rabiti. Oni svi ne rade isto, i na jedan se upit s različitim pretražnicima mogu dobiti različiti odgovori. Slično se pitanje nameće knjižničaru kada odlučuje s kojim će od predmetnih kataloga započeti traganje za građom.

Nalazišta se mrežne građe mogu u najširem smislu podijeliti na dvije vrste prema tome kako je građa pripremljena za pretražbu. Prvi je i stariji način u obliku popisnika (directories). Svrstavanje građe u popise rade ljudi rabeći uhodane postupke sadržajne obrade građe (indexing). Oni pregledavaju mrežu, upisuju URL i

povezuju mrežne sadržaje. URL je pokrata za *uniform resource locator*, jednoliki izvorišni nalaznik, i samo je drugo, stručnije ime za internetnu naslovnicu (site).

Druga je vrsta nalazišta takova da građu smještenu na njima jedino mogu ponaći pretražnici (search engines) jer je ljudski udio u svrstavanju građe neznatan.

Za Yahoo sastavljači njegovi tvrde da je hijerarhijski ustrojeno kazalo i ne žele ga nazivati pretražnikom. Za pretražnike u pravom smislu pretražbu obavljaju pomoćni postupci tzv. roboti. Sam taj naziv daje do znanja da je i takovo pretraživanje "robotsko". O tome više u idućem nastavku.

(Nastavlja se.)

M. László

SKUPOVI, STIPENDIJE, PREDAVANJA

■ Kao sudionica u razvojnom projektu Sustav znanstvenih informacija Republike Hrvatske, podsustav za područje biomedicine, koji financira Ministarstvo znanosti i tehnologije, sudjelovala sam na tečaju iz indeksiranja medicinske literature po pravilima Nacionalne medicinske knjižnice SAD (Medlars). Tečaj se održavao od 29. siječnja do 13. veljače 1998. u prostorijama Nacionalne medicinske knjižnice u Bethesda, MD. Ta je knjižnica vodeća medicinska knjižnica u svijetu, u kojoj nastaju svi standardi koji se primjenjuju u poslovanju medicinskih knjižnica, pa je stručna izobrazba u toj knjižnici od neprocjenjive vrijednosti i za medicinsko bibliotekarstvo u Hrvatskoj. Tečaj se inače održava redovito dva puta godišnje za ustanove koje su ugovorom vezane za NLM i stoga i pravno odgovorne za stvaranje MEDLINE baze.

S obzirom na to da je moj rad na indeksiranju biomedicinske literature i generiranju nove hrvatske medicinske baze podataka važan za povezivanje svih hrvatskih medicinskih knjižnica i uspješno predstavljanje hrvatske medicine na Internetu, bila sam pozvana na tečaj. Osim besplatnog sudjelovanja, NLM mi je poklonila kompletnu literaturu potrebnu za indeksiranje, uz još neke interne priručnike za indeksiranje i predmetnu obradu. Troškovi puta i noćenja

plaćeni su iz projekta, a ostale nepokrivene troškove snosilo je dobrotom Hrvatsko knjižničarsko društvo.

Tečaj je započeo uvodom u priručnike NLM potrebne za indeksiranje, a zatim se svaki dan obrađivalo nekoliko kategorija MeSH-a Tree Structures s pripadajućim podpredmetnicama, i vježbalo. Nakon završetka dvotjednog tečaja, ostali su sudionici (svi su bili iz SAD), nastavili s tečajem iz online indeksiranja pod nadzorom osobnih mentora, koji će još najmanje godinu dana nadzirati njihov rad.

Osim tečaja, moj je odlazak bio od neizmjerne važnosti i radi promocije Hrvatske, hrvatskog jezika i spomenutog projekta Središnje medicinske knjižnice. Obzirom da NLM još uvijek u MeSH-u vodi naš jezik kao Serbo-Croatian (Roman), odnijela sam knjigu profesora Mire Kačića, *Hrvatski i srpski, zablude i krivotvorine*, na engleskom jeziku, kao i mnoštvo fotokopiranog materijala u svezi s tim predmetom i prateća pisma odgovornih osoba na odgovorne adrese u NLM, Kongresnu knjižnicu i naše veleposlanstvo u Washingtonu, D.C.

Primili su me Sheldon Kotzin, voditelj bibliografskog odjela, Nancy Wright, voditeljica odjela za indeksiranje, Winnie Kao, voditeljica predmetne obrade u kataložnom odjelu i drugi. Uspostavila sam mnoge kontakte koji će nam koristiti u daljnjem radu, ne samo u sklopu projekta,

nego i medicinskog bibliotekarstva uopće.

G. Hadjina

■ U Bukureštu je od 20. do 21. veljače održan 21. sastanak ECCHRD (European Co-ordination Committee for Human Rights Documentation), Europskoga uskladbenoga odbora za dokumentaciju o ljudskim pravima). To je prvi sastanak održan u kojoj istočnoeuropskoj zemlji. Upriličili su ga Rumunjski helsinški odbor, zaklada ICAR, Međunarodni savjet za uspostavu prava žrtava mučenja i HURIDOC (Human Rights Information and Documentation Systems). Ukupno je bilo 38 udionika.

Europska je podružnica samo jedna od pet koje čine međunarodnu HURIDOCsovu mrežu. Preostale su kanadska i sjevernoamerička CUSHRID (Canadian and United States Human Rights Information Systems), azijska HURIDOC-Asia, arapska AHRINET (Arab Human Rights Information Network) i latinoamerička mreža RIDHUALC (Red de Informatica y Documentacin en Derechos Humanos de America Latina e y Caribe).

Na sastanku se raspravljalo o primjeni elektroničnih sredstava priopćavanja u podmrežama koje se bave pravima izbjeglica, djece i žrtava mučenja s naglaskom na načinima zaštite dataka. Dogovorene su daljnje radionice o primjeni HURIDOCsovih

pravilnika za obradu knjižnične građe i sustava za obradu povrjeda ljudskih prava. Zbog sve većega udjela Interneta, dogovorena je nova radionica o elektroničnome nakladništvu i o porabi meta-oznaka. Održati će se u Kopenhagenu u svibnju iduće godine.

Predviđeno je da će se već uhodane HURIDOCSove radionice za obradu knjižne građe i povrjeda ljudskih prava održavati za nevladine udruge na njemačkome govornome području. Zagrebačka je radionica za dokumentaciju o povrjedama ljudskih prava na rasporedu od 2. do 5. srpnja ove godine. Zatvorena je i namijenjena samo članovima hrvatskih nevladinih udruga koje se bave zaštitom ljudskih prava. Za voditelje su predviđeni Bert Verstappen iz HURIDOCSova tajništva u Ženevi i Marija László, članica HURIDOCSova međunarodnoga savjetodavnoga tijela i radne skupine za elektronično pripočavanje.

Odmah se je na bukureštanski sastanak za rumunjske nevladine udruge nadovezala jednodnevna radionica za dokumentaciju o povrjedama ljudskih prava. Voditelji su bili isti oni predviđeni za zagrebačku radionicu.

M. László

■ Međunarodni je sastanak pod nazivom *International conference on human rights information, impunity and challenges of the post-conflict healing process* (Međunarodno vijećanje o obavijesti u ljudskim pravima, o nekažnjivosti i o izazovima u načinima liječenja tegoba nastalih kao posljedice sukoba) upriličen u Tunisu od 22. do 26. ožujka 1998. Okupio je preko 150 udionika iz svih zemalja svijeta. Održavao se je u raskošnu hotelu na obali Sredozemlja, u prikladnim prostorijama i s najsvremenijim elektroničnim pomagalima i usporednim prijevodima na engleski, francuski i španjolski.

Sastanak je bio raspodijeljen u šest cjelina:

1. otvorenje s pozdravnim govorom glavnoga predsjednika udruge HURIDOCSa i predsjednika arapskoga ogranka HURIDOCSa
2. veliki sukobi na svijetu
3. nekažnjivost i liječenje tegoba uzrokovanih sukobom
4. dopuna daljnjih zadaća na području ljudskih prava
5. izazovi za obavijesne djelatnike na području ljudskih prava
6. zatvaranje sastanka i sažetak o postignućima i daljnjim djelatnostima

Radni su dijelovi sastanka, cjeline 2. - 4., bile praćene i radionicama o ulozi obavijesti u području ljudskih prava, o ulozi građanskoga društva, o uočavanju predznaka mogućega sukoba, o preprječavanju sukoba, o provedbi gospodarskih, društvenih i obrazbenih (kulturnih) prava, o promicanju ženskih prava, o prepoznavanju i zaštiti prava ranjivih skupina. Posebice je pak bila zanimljiva radionica o tome kako riješiti prijeporna pitanja u knjižnici s građom o ljudskim pravima.

Ovakovi se međunarodni sastanci zbivaju svake pete godine. To je bio treći. Na njemu su birani novi članovi pojedinih odbora za idućih pet godine. Unatoč najboljoj nakani za dobrobit čovječanstva i smišljanju načina o zaštiti i dokumentiranju ljudskih prava, sastanak umalo da nije bio prekinut jer su se na istome mjestu našli Arapi kao domaćin i Židovi kao gosti. A to je tobože nesukladno. Ženske su prosvjedovale protiv izvornoga francuskoga *les droits de l'homme*, to jest prava čovječja, zahtijevajući da se rabi naziv *les droits humains*, to jest prava ljudska, ili ispravnije *les droits de la personne*, to znači osobna prava, ili još potpunije *les droits de la personne humaine* iliti prava osobe ljudske. Treće su žarište trzavica potakli španjolskojezičnici tražeći da se govori španjolski jer da nije pravo da se španjolski svjetski jezik zapostavlja u korist engleskoga.

Svesrdnim su zalaganjem upriličitelji sastanka međunarodne udruge HURIDOCS svi ti sukobi izgladjeni te je sastanak uspješno priveden kraju. Očito je HURIDOCSov pristup o uklanjanju sukoba urodio plodom.

M. László

■ Deveti sastanak IFLA-inog Stalnog odbora za UNIMARC održan je u Državnoj knjižnici za znanost i tehnologiju u Moskvi 26. i 27. ožujka 1998.

Na sastanku je u skladu sa zadacima zadanim na prethodnom sastanku održanom u Zagrebu ožujka 1997. i neformalnog sastanka u Kopenhagenu rujna 1997. te statusa prijedloga za dopunama/izmjenama prihvaćeno sljedeće:

- novi kod 'u' za Datum(i) izdavanja nepoznat(i) u polju 100\$a/8-16 Opći podaci za obradu; zaključeno je da UNIMARC nema problema s kodiranjem 2000. godine;
- novo potpolje \$3 Broj zapisa pregledne katalogne jedinice u polju 620 Pristupnica po mjestu izdavanja za potrebe izrade pristupnica za opis starih knjiga;

- novo potpolje 856\$b Datum i sat konzultiranja elektroničke adrese;
- novi kodovi za polje 135 Polje kodiranih podataka: elektronička građa za kodirano bilježenje svojstava elektroničke građe i elektroničkih matrica: prihvaćanje predloženi kodova odgovorno;
- UNIMARC/A: nova polja 260/460/560/760 Pristupnica po mjestu izdavanja za potrebe izrade pristupnica za opis starih knjiga;
- UNIMARC/A: novi kod (50) za ISO 10646, Level 3 (UNICODE) kao prihvaćeni skup znakova;
- UNIMARC/A: novo polje 886 Ne-preuzeti podaci iz izvornog formata;
- prijedlog za izradu Smjernica za upotrebu UNIMARC-a za patente.
- Izrada SGML.DTD-a (Standard Generalized Markup Language, Document Type Definition) i prevođenje formata UNIMARC i Dublin Core Metadata Element Set (DC): odlučeno je da će se pratiti korištenje softvera za prevođenje DTD-a i USMARC-a izrađenog u Kongresnoj knjižnici koje bi uputilo na izradu takvog pomagala i za UNIMARC.
- U ožujku je objavljeno 2. osuvremenjeno izdanje (Update 2) *UNIMARC Manual: Bibliographic Formata*.

Novi prijedlozi za dopune/izmjene

- Novi kodovi za muzičke izvedbe i partiture u polju 128 Polje kodiranih podataka: muzičke izvedbe i partiture.
- Nova polja za rukopisnu građu.

UNIMARC za pregledne katalogne jedinice: novo izdanje formata izradi u obliku priručnika te da se temelji na preporukama i zahtjevima IFLA-inih radnih grupa i korisnika.

Odbor će u okviru svog sastanka u Amsterdamu održati posebne konzultacije s predsjednicima IFLA-inih radnih grupa i projekta AUTHOR.

UNIMARC format za klasifikacijske podatke: izvještaj o radu Radne grupe za izradu formata podnio je B. Holt, koji je kao član Radne grupe, izradio nacrt formata koji se temelji na formatu USMARC/Classification format i koji je usklađen sa specifičnostima UNIMARC-a.

UNIMARC za podatke o fondu: za raspravu o formatu poslužiti će i sljedeći dokumenti: USMARC format for holdings data, tekst R. K. Barryja, KK, podijeljen na sastanku, Kongresna knjižnica, 'Holdings information in the MARC format', MAB format za in-

IZDVAJAMO IZ NAŠE PONUDE

1. LIJEPA NAŠA HRVATSKA hrvatski, engleski i njemački jezik	427,00 KN
2. OTOCI HRVATSKOGA JADRANA hrvatski, engleski i njemački jezik	330,00 KN
3. SPLIT hrvatski, engleski, njemački, francuski i talijanski jezik	330,00 KN
4. ZAGREB hrvatski, engleski i njemački jezik	427,00 KN
5. HRVATSKO ZAGORJE I MEĐIMURJE hrvatski, engleski, njemački i talijanski jezik	256,00 KN
6. JULIJE KLOVIĆ hrvatski, engleski, njemački i talijanski jezik	220,00 KN

Ove 1998. godine povijest će zabilježiti 500 godišnjicu rođenja JULIJA KLOVIĆA, najvećeg minijaturiste svijeta; rođenog 1498. u Grižanima. U monografiji objavljene su reprodukcije svih Klovićevih majstorskih minijatura koje čuvaju muzeji, biblioteke i galerije širom svijeta. Među brojnim djelima nalazi se i GLORIJA IN EXCELSIS DEO (Sveta obitelj pod hrastom), minijatura Julija Klovića nabavljena nedavno u Londonu, a koja se čuva u Zagrebu.

U cijenu je uključen PDV, a za knjižnice i čitaonice odobravamo popust od 35%.

formacije o fondu (URL: ftp:ftp.ddb.de/pub/mab/localmab.txt), ISO 10324:1997 (E) 'Information and documentation - holdings statement - summary level' (URL: http://www.iso.ch).

Smjernice za upotrebu UNIMARC-a: smjernice br. 6 za višerazinski opis prihvaćene su na 7. sastanku Odbora. Smjernice za minimalnu razinu zapisa br. 4 objavljene su i mogu se besplatno naručiti u uredu IFLA UBCIMP-a. Smjernice br. 7 za elektroničke publikacije su u izradi.

Ostale aktivnosti: Sažeti formati UNIMARC za bibliografske podatke i podatke preglednih kataložnih jedinica nalaze se na web stranici IFLA-e (<http://www.ifla.org/VI/3/ubcim.htm>). U pripremi je potpuni tekst *UNIMARC Manual: Bibliographic Formata*. Na web stranici nalaze se i smjernice za mikrooblike i staru građu. Tekstove smjernica za ostale vrste građe stavit će se uskoro na Web.

UNIMARC seminari i radionice: Seminar o UNIMARC-u koji su organizirali UBCIMP, Sekcije II i IV i Nacionalna knjižnica Malezije bio je održan u Kuala Lumpuru, 9-12. ožujka 1998. U pripremi:

- Upotreba UNIMARC-a u međunarodnim projektima. Radionica, Frankfurt/Main, 4. lipnja 1998.
- Uloga bibliografske kontrole u globalnoj informacijskoj infrastrukturi. Međunarodni seminar, Vilnius, 17-19. lipnja 1998.
- UNIMARC u tranziciji. Radionica, IFLA Generalna skupština, Amsterdam, 19. kolovoza 1998.

M. Willer je pozvana da sudjeluje u radionici ISBD(ER): praktična radionica s prilogom o upotrebi UNIMARC-a za elektroničku građu. Radionicu organizira Sekcija za katalogizaciju, a održat će se u okviru IFLA-ine Generalne skupštine, Amsterdam, 16. kolovoza 1998.

U rujnu 1998. predviđeno je održavanje regionalnog seminara u Meksiku.

Mjesto i datum 10. sastanka Odbora: Rim, 22-23. ožujka 1999. Sastanak u Amsterdamu tokom IFLA-ine Generalne skupštine u kolovozu 1998. bit će naknadno objavljen.

Potpuni izvještaj može se naći na adresi: <http://pubwww.srce.hr/hbd>: Komisija za automatizaciju, 1.4.1.

M. Willer

■ Europska unija na mnogim područjima inicira suradnju i povezivanje zemalja članica, pa tako i na području kulture i obrazovanja. Prvi europski simpozij o dječjoj literaturi održan je u francuskom gradu

Douaiu u veljači 1996. Tom su prigodom članice prezentirale situaciju u vlastitim zemljama i razmatrale mogućnosti međusobne suradnje. Već krajem 1996. godine gospođa Penni Cotton, profesorica na Školi za obrazovanje Kingstonskog univerziteta iz Velike Britanije, osmislila je zajednički projekt suradnje na području dječje knjige. Njena je zamisao bila da se prikupi zbirka slikovnica koja bi poslužila u radu s djecom mlađeg školskog uzrasta. Rad sa zbirkom doprinosa bi prevođenju slikovnica u zemljama Europske unije, kao i međusobnom razumijevanju i boljem povezivanju obrazovnih sustava. Gospođa Penni Cotton stupila je u kontakte sa stručnjacima iz različitih zemalja i prikupila zbirku nazvanu Europska zbirka slikovnica (kratica EPBC - The European Picture Book Collection). Zbirka sadrži slikovnice iz petnaest zemalja članica Europske unije te Švicarske i Belgije (ukupno 20 slikovnica), kasete s pričama na izvornim jezicima te metodički priručnik za učitelje. Nakon toga projekt je testiran u Velikoj Britaniji i Finskoj.

Europski simpozij u austrijskom gradu Stadtschlainingu, održan od 13. do 17. svibnja 1998., zamišljen je kao prezentacija dosega projekta Penni Cotton, te kao pokušaj proširenja projekta na druge zemlje u Europi. Uz Kingstonski univerzitet i Europsku komisiju organizatori su austrijsko Ministarstvo kulture i Ministarstvo obrazovanja, kao i Austrijski studijski centar za mir i nenasilje u Stadtschlainingu.

Na simpoziju *Zajedničke teme u europskoj dječjoj književnosti* sudjelovali su stručnjaci iz Austrije, Belgije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Češke, Danske, Estonije, Finske, Francuske, Hrvatske, Irske, Italije, Luxemburga, Mađarske, Nizozemske, Njemačke, Poljske, Portugala, Rumunjske, Slovačke, Slovenije, Španjolske, Švedske, Švicarske i Velike Britanije.

Svaki od sudionika prezentirao je u kratkom izlaganju stvaralaštvo i produkciju dječje knjige. Nakon prezentacije projekta Penni Cotton razgovaralo se o mogućnostima proširenja na zemlje koje još nisu u Europskoj uniji, o idejama za daljnji razvoj projekta, istraživačkim projektima i zajedničkim publikacijama.

R. Javor

■ Želi li Hrvatska postati članicom Svjetske trgovinske organizacije mora udovoljiti uvjetima sadržanim u Spo-

razumu o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva (TRIPS) i drugim sporazumima i ugovorima koje je prihvatila Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo (WIPO), rečeno je na Nacionalnom seminaru o autorskom pravu i srodnim pravima, koji je održan u Opatiji od 17. do 19. lipnja 1998. Seminar je organizirao Državni zavod za intelektualno vlasništvo u suradnji i na poticaj Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo (WIPO), a prisustvovalo mu je stotinjak sudionika većinom iz Hrvatske, ali i iz Slovenije, Bosne i Hercegovine, Makedonije i Ukrajine. Predavači i sudionici u raspravi bili su pravnici iz svjetskih i nacionalnih organizacija za zaštitu autorskih i srodnih prava, predstavnici udruga umjetnika autora i izvođača kao i organizacija koje prikupljaju naknadu za autore i izvođače iz SAD, EU i zemalja Srednje i Istočne Europe.

Prihodi od djela zaštićenih autorskim i srodnim pravima postaju sve značajnija sastavnica u gospodarstvu razvijenih zemalja, pa su države posebno zainteresirane za uređivanje tog područja nacionalnim i međunarodnim propisima, rekao je u uvodnom predavanju dr. Mihály Ficsor, pomoćnik glavnog direktora WIPOa. Dr. Ficsor je govorio o stanju na području međunarodnog autorskog prava nakon prihvaćanja TRIPSa (1994.) i novih ugovora WIPOa usvojenih na Diplomatskoj konferenciji u Ženevi održanoj u prosincu 1996. Ta se konferencija bavila naročito uvjetima korištenja autorskih djela na Internetu i njihovom zaštitom. Važeće međunarodne konvencije o zaštiti autorskih prava, poput Bernske ili Univerzalne konvencije, nastale su krajem prošlog odnosno pedesetih godina ovoga stoljeća, davno prije nastanka Interneta i stručnjaci smatraju da je krajnje vrijeme da se pravno uredi i dosad potpuno neuređeno područje Interneta. Iako je Hrvatska potpisnica obje konvencije, ona nije pristupila tzv. Rimskoj konvenciji iz 1961. kojom se uređuje pitanje korištenja fonograma. U hrvatski se Zakon o autorskom pravu mora ugraditi dopuna kojom će se urediti zaštita te vrste autorskih djela. Državni zavod za intelektualno vlasništvo zadužen je za osnivanje i nadzor nad radom organizacija koje prikupljaju naknade namijenjene autorima, nositeljima autorskih prava i izvođačima. Te su organizacije, poput Društva za zaštitu AV djela, Nezavisne udruge proizvođača fonograma i videograma, Hrvatske udruge za zaštitu izvođačkih prava i Hrvatske disko-

grafske udruge u nas nastale tijekom devedesetih godina.

O hrvatskom Zakonu o autorskom pravu govorio je prof. dr. Ivan Henneberg, koji je posebno spomenuo i za knjižničare zanimljiva ograničenja iskorištavanja autorskih imovinskih prava za potrebe nastave, javnog informiranja, osobnog usavršavanja i citiranja. U svom je izlaganju posebno naglasio važnost međunarodnih ugovora, koji su za Hrvatsku, kako je rekao, 'iznad njezinih zakona'. O srodnim je pravima govorio dr. Igor Gliha. U Hrvatskoj je jedino srodno pravo koje se štiti izvođačko pravo. Prava proizvođača fonograma i prava radio-difuzije nisu posebno priznata, iako se odredbe o šticanju tih prava javljaju u novom Kaznenom zakonu. Dr. Gliha najavio je i izradu novoga hrvatskoga Zakona o autorskom i srodnim pravima.

Zanimljivo je predavanje o zaštiti autorskih djela na Internetu te o zaštićivanju onih koji pružaju usluge korisnicima (information providers) održao Ed Damich, predsjednik Vijeća za intelektualno vlasništvo u Senatu SAD. Rekao je i da knjižnice u SAD imaju pravo izrade digitalnih kopija za interne potrebe. Među slušateljima, na žalost, nije bilo predstavnika CARNET-a. O tome kako se provodi stvarna zaštita autorskih djela u nas, odnosno o tome kako se sprečava raspačavanje i prodaja gusarskih CD-a i video kaset, govorili su predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova. Posebno je naglašena važnost suradnje s policijskim i carinskim službama. Tijekom seminara predstavljeno je i novo izdanje Hrvatskoga društva skladatelja i Vijeća Europe pod naslovom *Borba protiv audio i audiovizualnog piratstva (!)*.

Za knjižnice može biti zanimljiva izjava predstavnika britanske industrije zvuka da knjižnice mogu besplatno davati CD-ove na uporabu korisnicima, ali samo u prostorijama knjižnice. Posudba izvan knjižnice nije dopuštena, jer knjižnica tada ne može nadzirati moguće nedopušteno umnožavanje.

Opći je dojam koji nosim sa seminara da bi knjižničari morali pratiti donošenje novoga Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima jer će on sadržavati niz odredbi koje bi možda mogle ograničiti usluge koje su knjižnice dosad pružale korisnicima.

A. Horvat

■ U Beču se od 12. do 14. srpnja 1998. godine održava međunarodna

konferencija na temu *Kreativnost i prava intelektualnog vlasništva: mogući scenariji i perspektive*. Konferenciju organizira Odjel XV za autorska i srodna prava Europske komisije. Obavijest o održavanju konferencije dobili smo od EBLIDA-e.

■ U ljetovalištu Sudaku u Ukrajini održava se i ove godine međunarodna konferencija KRIM '98. Konferencija je posvećena temi *Knjižnice i udruge u svijetu mijene: nove tehnologije i novi oblici suradnje*, a održat će se od 6. do 14. kolovoza 1998. Adresa za kontakt: CRIMEA98@gpntb.msk.su

■ S IFLA-ine naslovnice na webu prenosimo obavijest o seminaru posvećenom knjižnicama, muzejima i arhivima. Obavijest će vjerojatno posebno zanimati sudionike rovinjskoga seminara, održanoga u studenome 1997. IFLA-in će se Seminar održati uoči Opće konferencije IFLA-e, 13. i 14. kolovoza 1998. u Amsterdamu, u prekrasnoj zgradi Kraljevske nizozemske akademije znanosti, pod naslovom: *Konvergencija digitalnoga vremena: izazov za knjižnice, muzeje i arhive*. Pomoć održavanju seminara pružit će Europska unija.

Knjižnice, muzeji i arhivi sve se češće susreću s građom u elektroničkom obliku.

Nova ih okolina sili da se sučele s digitalizacijom, pohranom, zaštitom, novim službama za korisnike i novim ekonomskim modelima u složenom pravnom okruženju.

Seminar je stoga jedinstvena prilika da se knjižničari, arhivisti i muzealci susretnu i razmijene iskustva u rukovanju digitalnom građom, kao i da rasprave pitanja od zajedničkog interesa. Na Seminaru će se pokušati i uobličiti strategija suradnje u digitalnoj sredini.

Seminar je organiziran u 6 tematskih sesija:

- I. Organizacija znanja u digitalnom okruženju
- II. Korisnički pristup digitalnom nasljeđu
- III. Nove službe u pravnom kontekstu
- IV. Budućnost digitalne sadašnjosti
- V. Konvergentne tehnologije i norme za digitalne zbirke
- VI. Strateška istraživanja i tehnološki razvitak

Tekući projekti od kojih većinu financira Europska komisija bit će prezentirani tijekom Seminara.

Kotizacija je 200 guldena (300 guldena poslije 1. srpnja 1998.)

Više se obavijesti može dobiti na adresi:

Johan van de Walle
TNO-STB
PO Box 80544
NL-2508 GM The Hague
The Netherlands
El. pošta: vandewalle@stb.tno.nl and jvdwalle@bart.nl

■ Još jedan godišnji skup o traženju informacija u kontekstu ISIC '98 održat će se u Sheffieldu, u Velikoj Britaniji, u organizaciji Odsjeka za informacijske studije od 13. do 15. kolovoza 1998. Organizatorima se može pisati na adresu: ISIC 98, Department of Information Studies, Regent Court,

Ovaj su broj uredili

Aleksandra Horvat
Dubravka Kunštek
Tatjana Nebesny
Mate Šikić

Glavna urednica

Aleksandra Horvat

Adresa uredništva

HBD, c/o Filozofski fakultet u
Zagrebu, Ivana Lučića 3
10000 Zagreb
tel. 01-6120-217
faks 01-6156-879

Rukopise molimo slati po mogućnosti na disketi (u priredniku Word ili WP), faksom ili poštom na adresu uredništva. Za točnost podataka u tekstovima odgovaraju autori.

Za članove HBDa *NOVOSTI* su besplatne

Cijena za knjižnice
20 kn

Adresa za narudžbu društvenih izdanja

HBD, Mate Šikić
c/o Nacionalna i sveučilišna
knjižnica
Hrvatske bratske zajednice bb.
10000 Zagreb
tel. 01-6159-320

Slog

DENONA d.o.o. – Zagreb

Tisak

KRATIS d.o.o. – Zagreb

211 Portobello Street, Sheffield, S1 4DP, UK. Faks: +44-114-278-0300.

■ U Beču će se od 31. kolovoza do 4. rujna 1998. održati Druga međunarodna konferencija o pravima intelektualnoga vlasništva i slobodnom protoku informacija pod nazivom *Knowright '98*. Više se obavijesti može naći na adresi:

<http://www.ocg.or.at/ifip98.html>

■ Druga europska konferencija o istraživanju i razvijenoj tehnologiji za digitalne knjižnice održat će se na Sveučilištu Kreta, u Heraklionu na

Kreti, od 19. do 23. rujna 1998. Više se obavijesti može dobiti na adresi: <http://www.csi.forth.gr/2EuroDL>

■ U Pretoriji u Južnoj Africi održat će se od 25. do 29. listopada 1999. Šesta međunarodna konferencija o međuknjižničnoj posudbi i dostavi dokumenata pod nazivom *Snaženje društva općim protokolom obavijesti*. Konferenciju zajednički organiziraju Ured za međunarodnu posudbu IFLA-e, Sveučilište Južne Afrike i Državna knjižnica u Pretoriji. Organizatori pozivaju kolege iz razvijenih ze-

malja i onih u razvoju da prijave izlaganja najkasnije do 31. kolovoza 1998. Sažetak mora sadržavati između 200 i 250 riječi i biti popraćen naslovom rada, imenom izlagača, nazivom ustanove iz koje dolazi, adresom i brojem telefona i faksa te elektroničkom adresom. Sažetak i prijavu treba poslati na sljedeću adresu: Barbara Kellerman, The State Library, PO Box 397, 0001 Pretoria, South Africa. Faks: +27-12-325-5984. El. adresa: kellbc@statelib.pwv.gov.za

56625

31. SKUPŠTINA HKD-a

31. skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva održat će se od 7. do 10. listopada 1998. godine u Zadru. Prva dva dana predviđena su za stručni dio skupštine, treći dan je predviđen za zaključke i izborni dio skupštine, a četvrti za izlet na Kornate.

Glavna tema je **Korisnici u 21. stoljeću – izazov za knjižničarsku struku**. U okviru glavne teme nudi se nekoliko podtema: kompjuterizacija i korisnici, potrebe korisnika, edukacija korisnika, istraživanje korisnika, odnos knjižničarskog osoblja i korisnika, službe za korisnike.

Koncepcijski gledano tematski dio skupštine sastoji se iz tri dijela: pozvanih izlaganja, izlaganja na posteru i rada u komisijama. U okviru pozvanih izlaganja čut ćemo sedam izlaganja stranih i domaćih stručnjaka iz ovog područja i to: dva iz Velike Britanije, jednog iz Njemačke, jednog iz SAD-a, jednog iz Slovenije i dva iz Hrvatske. Što se tiče izlaganja na posteru prijavljeno je četrdeset radova iz svih vrsta knjižnica i oni pokrivaju sve predložene pod teme. Izlaganje na posteru pripremili su kolege iz svih većih gradova Hrvatske, kao što su Rijeka, Pula, Osijek, Split, Dubrovnik, Zadar, Slavonski Brod, Vinkovci, Zagreb, Županja itd. Sekcije za pojedine vrste knjižnica pripremile su za rad u okviru 31. skupštine svoje prijedloge jedinstvenog programa edukacije korisnika. Komisija za automatizaciju priprema radionicu *Korisnici i Internet*, Komisija za upravljanje koristi prisustvo inozemnih gostiju i organizira seminar *Upravljanje u knjižnicama*, dok Komisija za katalogizaciju saziva sjednicu gdje će raspravljati o CIP-u, UNIMARC-u, skupnom katalogu periodike i ISBD(ER)-u.

D. Stančin-Rošić

NOVI NASLOVI

ARHIVI, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture : zbornik radova / uredile Mirna Willer i Tinka Katić. Zagreb : Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1998. XVII, 317 str. : ilustr. ; 21 cm. (Izdanja Hrvatskoga bibliotekarskog društva ; knj. 26)

ISBN 953-6001-05-5

120,00 kn

ETIČKI kodeks arhivista [prijevod Ornata Tadin]. Zagreb : Hrvatski

državni arhiv, 1997. [16 str.] ; 22 cm. (Mala knjižnica Arhivskoga vjesnika)
ISBN 953-6005-22-0

KLEEDORFER, Jutta. Čitati s voljom i razumom / Jutta Kleedorfer, Margrit Mayer, Ernest Tumpold. Koprivnica : Hrvatsko čitateljsko društvo, 1998. 107 str. : ilustr. ; 21 cm. (Biblioteka Hrčak)
ISBN 953-97433-0-3

ODRASTANJE u zrcalu suvremene književnosti za djecu i mladež : zbor-

nik / priredila Ranka Javor. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 1998. 100 str. ; 24 cm

Zbornik sa savjetovanja održanog 22. travnja 1997. u Zagrebu.

ISBN 953-6499-05-3

50,00 kn

STULLI, Bernard. Arhivistika i arhivska služba : studije i prilozi / Bernard Stulli ; priredio Josip Kolanović. Zagreb : Hrvatski državni arhiv, 1997. 407 str. ; 24 cm

ISBN 953-6005-19-0